

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

V Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сессия).

XXVI ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ, 30 НОЕМВРИЙ 1887 ГОДИНА.

(Отворено въ 2 часа слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г-на Д. Тончева).

Прѣдсѣд.: (Звъни) Г-нъ секретарѣтъ ще прочете списъкътъ, за да се види кои присѣствуватъ и кои отсъствуватъ отъ днешното засѣдание.

Секр. Сарж-Ивановъ: (Прочита списъка). Отсъствуватъ:

Янаки Нейковъ, Иванъ Цанковъ, Костадинъ Поповъ, Иванъ Ивановъ, Петко Поповъ, Цено Леонкевъ, Стою Ранденовъ, Дим. Митовъ, Дим. Стояновъ, Маринъ Коновъ, Йорд. Маноловъ, Илиа Маджаровъ, Славчо Тхпчилещовъ, Х. Маринъ Цековъ, Тома Цековъ, Зайковъ, Хр. Велизаровъ, Ст. Ив. Цвику, Димитръ Златевъ, Пенчо Шиваровъ, Филипъ Симидовъ, Дръ Я. Геровъ.

Прѣдсѣд.: Отсъствуватъ 21 прѣдставители. Значи, има изискуемото число за да се отвори засѣданието.

Протоколитѣ отъ миналитѣ засѣдания не сж готови.

На дневний редъ имаме:

I. Докладъ на бюджетарната коммисия.

II. Прѣдложение отъ г-на Хр. Дюкмеджиевъ за повдиганье българската индустрия, и

III. Докладъ на коммисията по законопроектитѣ отъ М-вото на Вжтр. Дѣла.

Първий въпросъ на дневний редъ е: докладъ на бюджетарната коммисия по бюджето-проекта за М-вото на Вжтр. Дѣла. Умолява се докладчикътъ г-нъ Юрданъ Симеоновъ да заеме мѣстото си.

Доклад. Юр. Симеоновъ: Г-да прѣдставители! Прилично и умѣстно би било, ако на бюджетарната коммисия бѣше възможно да ви прѣдстави обширенъ докладъ за финансовото положение на страната, докладъ толкова нужденъ отъ къмъ всѣко отношение, а особено отъ точка зрѣние на нашето съединение. Вѣроятно, всѣки иска да знае, какво бѣше финансовото ни положение напредъ и какво е сега, подиръ нашето съединение; т. е.

какви доходи и расходи сме имали и имаме. Длъжността си въ това отношение, бюдж. коммисия напълно е съзнавала, но не ѝ бѣше възможно да изпълни една отъ най-важнитѣ си задачи. Причина за това е, първо, късното внасяние бюджето-проектитѣ отъ нѣкои министерства; второ, че бюджетопроекта отъ Военното М-во още не е внесенъ и трето, невнасянието бюджетопроекта за приходитѣ на държавата. А причина за късното приготвление бюджетопроектитѣ е, че министритѣ едва бѣха приели министерскитѣ си мѣста, когато се свика камарата.

Заради това, бюджетарната коммисия е била принудена да се ограничи въ кръга на възможното и да ви поднесе за сега докладътъ си по бюджетопроекта за Вжтр. Дѣла. Прѣдъ видъ на икономическитѣ и политическитѣ обстоятелства, при които се намира сега нашето отечество, коммисията е намалила цифритѣ както на суммитѣ, тъй и на персонала тамъ, гдѣто е било възможно; а гдѣто е намѣрила за нужно, тя е уголѣмила. Мотивитѣ на коммисията, както за намалението тъй и за увеличението нѣйдѣ платитѣ и персонала, ще се потруда да ги прѣдстави, когато се разисква за всѣки § отдѣлно.

(Чете) «Министерство на Вжтр. Дѣла. Гл. I. Централно Управление. Личний Съставъ на Централното Управление.

I Министръ по бюджета 12,000, споредъ коммисията 18,000. 1 Главенъ Секретаръ 8004, споредъ коммисията 7200. 1 Ревизоръ 6000, споредъ коммисията 5580. 1 Счетоводителъ 4800, споредъ коммисията 4200. 1 Старший помощникъ 4200, споредъ коммисията 3600. 1 Младший помощникъ 3000, споредъ коммисията 3000. 1 Книгководителъ 2400, споредъ коммисията 2400. 1 Регистраторъ-Архиваръ 1800, споредъ коммисията 1800. 1 Архиваръ 3000, споредъ коммисията 3000. 2 Регистратори по 2400=4800, споредъ коммисията 2×2400=4800.

1 Помощникъ на Регистратора 1800, споредъ комисията 1800. Писари, писци, разсилни и литографци 27,720, споредъ комисията 27,720.

Отдѣление Административно-Полицейско.

1 Началникъ 6000, споредъ комисията 5580. 1 Старши Подначалникъ 4200, споредъ комисията 4200. 2 Младши подначалници по 3000=6000, споредъ комисията 6000. 1 Регистраторъ-Архиваръ 1800, споредъ комисията 1800.

Отдѣление Стопанско.

1 Началникъ 6000, споредъ комисията 5580. 1 Старши Подначалникъ 4200, споредъ комисията 4200. 2 Младши подначалници по 3000=6000, споредъ комисията 6000. 1 Регистраторъ-Архиваръ 1800, споредъ комисията 1800.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по 1-й §?

Н. Шивачовъ: Г-да прѣдставители! Прѣди да говоримъ... (Не се чуе). Относително докладътъ нѣма какво да кажъ, понеже го нѣма на лице. Но желая да ни се разясни, какъвъ е приходния бюджетъ на Княжеството, за да знаемъ до какъ да се простираме съ расходитѣ.

Всичкиятъ бюджетопроекти съ исклучение на оня за Военното Министерство — което може да се каже, харчи най-голѣми сумми отъ държавния бюджетъ — ни прѣдставляватъ една огромна расходна цифра отъ 43 мил. и толкова си стотини хиляди лева, а заедно съ бюджета за Военното Министерство, тая сумма може да прѣвиши и 60 мил. При това, отъ самия докладъ се вижда, че намаленията сж нищожни. Напр. заплатата на Министра е увеличена отъ 12,000 на 18,000 лева. Увеличени сж заплатитѣ и на други нѣкои чиновници.

Азъ имамъ честта да кажъ на Нар. Събрание и по-рано, че за да знаемъ съ каква сумма можемъ да разполагаме, трѣбва да имаме на рѣка приходния бюджетъ. Намъ се докладва сега, какви расходи трѣбва да правимъ, безъ да знаемъ, какви приходи ще имаме. Кой знае какви сж причинитѣ, но трѣбва да се ограничимъ въ това, което ни се докладва.

Самата комисия загатва за икономическото положение на страната, но вижда се, че това загатване е намѣрила за нужно да го спомѣне само въ своя докладъ, безъ да земе въ внимание сѣщинското икономическо положение, което признава за негодно. Почитаемата бюдж. комисия не ни указва причинитѣ, които сж я накарали да увеличи жалованьето на чиновницитѣ въ М-вото на Ватр. Дѣла, а само казва, че на мѣсто 8004 лева, приела е толкова и т. д. Ние знаемъ, че до сега е билъ въ сила бюджета за 1884 год. и споредъ него, на главнитѣ секретари се е плащало по 6000 л. Почитаемата комисия нестанъ да ни убѣди, че за напредъ не е достатъчно да имъ се плащатъ по 6000 л. а по 7200, както е намѣрила тя за нужно да имъ опрѣдѣли въ настоящия бюджетъ. На началницитѣ отдѣления прѣзъ 1884 год. се е плащало по 4800 л. Каравеловото Министерство намѣрило за нужно да имъ придаде по 240 лева и имъ ставали по 5040 л. Сега споредъ мнѣнието на бюдж. комисията, заплатата имъ се въскрѣща на 5580 лева, именно придава се едно увеличение отъ 540 лева на година.

Никакви мотиви за тия увеличения, комисията не ни указва, за да се увѣримъ, че дѣйствително е трѣбвало да се увеличатъ заплатитѣ на чиновницитѣ. Отъ самия докладъ на бюдж. комисия

излиза, че прѣдъ видъ на сегашното ни икономическо положение трѣбваше да станатъ намаления; а ние гледаме наопаки и вмѣсто намаления, комисията е направила увеличения и ще имаме слѣдующия резултатъ. Като земемъ прѣдъ видъ цифритѣ въ внесенитѣ до сега бюджетопроекти, които излизатъ на 41,119,000 лева $\times$ 18 мил. лева за Военното Министерство, колкото е харчило до сега, излиза една сумма до 60 мил. лева; тъй щото, като сравнимъ досегашния бюджетъ 47 мил. лева съ прѣдполагаемия за идущата година 60 мил. лева, излиза една разлика въ повече отъ 13 мил. лева.

Азъ пакъ повтарямъ, че е желателно почитаемата комисия да ни каже, каква е причината за това увеличение и отъ гдѣ ще се покрие този дефицитъ и какво ще стане съ нашето финансово положение, когато вмѣсто намаления правимъ увеличения. Самитѣ факти показватъ, че почитаемата комисия не е направила никакъвъ докладъ за финансовото положение и да може да ни каже положително, какви ще бѣдѣтъ общитѣ расходи, та и ние да знаемъ какво да правимъ. Не е достатъчно само да се хвърли единъ прахъ въ очитѣ на г-да народнитѣ прѣдставители.

По общеприетия обичай, понеже всички имаме право да говоримъ, азъ намѣрихъ за нужно да кажъ нѣколко думи върху общия въпросъ. По мѣсто мнѣние, Нар. Събрание би трѣбвало да поиска отъ М-вото, да ни прѣдстави приходния бюджетъ, както и бюджетопроектътъ по Военното М-во и само слѣдъ получаването имъ да захванемъ разгледването на бюджета. Това е една длъжностъ на Събранието, защото най-важната ни работа е, да направимъ единъ извѣстенъ бюджетъ. Ако ли Нар. Събрание намѣрва, че не трѣбва да се искатъ прѣдварително общитѣ приходи и расходи, то е другъ въпросъ; но ние всички трѣбва да знаемъ, че тежестта ще лѣжи върху васъ, които излизате сега да защищавате невнасянието на бюджетопроектитѣ и азъ още отъ сега мога да кажъ че отъ васъ ще искатъ отчетъ и ще ви питатъ какво сте свършили.

Прѣдъ видъ на критическитѣ обстоятелства, които прѣкарваме, а особено прѣдъ видъ на сегашната финансова криза, ако не друго, то покрайнитѣ мѣрѣ, да се направи едно намаление на заплатитѣ съ 10%, по-долу, отъ както фигуриратъ въ бюджета за 1884 год. Тъй щото, азъ би прѣдложилъ на главнитѣ секретари да се плаща по 5400 л., на началницитѣ отдѣления по 4800 л., на счетоводителя 3600 и т. н. т. на всички да се намалятъ по 10%.

Видо Моевъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Шивачовъ много искаше да говори, но нищо неможахъ да разумѣя. Саде посочи отъ миналий бюджетъ нѣкои цифри и незнае какво и какво. Той искаше да каже, че трѣбвало да се прѣгледатъ по-напредъ доходитѣ а послѣ расходитѣ. Азъ немога да разберъ, какъ могатъ да се разгледватъ по-напредъ доходитѣ, а послѣ расходитѣ. Трѣбва по-напредъ да видимъ гдѣ ще харчимъ, а послѣ да намѣримъ отъ гдѣ да ги земемъ.

Г-нъ Шивачовъ ни показва бюджета за 1884 год. Ние г-да прѣдставители, не сме дошли тукъ да разгледваме бюджета за 1884 год. и да дириме какво се е харчило тогава, ами сме дошли да видимъ, какво ще харчимъ за 1888 год. Той каза, че споредъ миналий бюджетъ, министритѣ имали плата по 12,000 л., ами не спомѣна, че сега Южна-България е съединена съ Северна. (Шивачовъ: България е съединена прѣди дѣй години). И г-нъ Шивачовъ незнае, че въ нашата блаженнопочиваща Румелия, единъ

директоръ земаше отъ 100 до 140 лири мѣсечина. Заради това, за едно княжество отъ 3 мил. население, е даже срамота да се плаща на министритѣ по 1.000 лева плата на мѣсецъ. Освѣнъ това, то е голѣма несправедливостъ, ако единъ министръ зема само по 1.000 лева. Ние виждаме, какъ единъ майоръ зема по 7—800 лева, а единъ министръ, който е висшето тѣло подиръ висшето правителство да има само 1.000 лева! Заради това, азъ виждамъ за умѣстно, гдѣто почитаемота коммисия е увеличила заплатитѣ на министритѣ.

Колкото за платитѣ на Главния Секретаръ и ревизоритѣ, които живѣятъ тукъ въ София, вие знаете въ София какво се харчи. Въ София не е както въ Ямболъ и Бургасъ. Именно, тукъ повече се харчи. Заради това, почитаемота коммисия доста добръ е прѣдвидѣла заплатитѣ и азъ мисля, че нѣма какво да се говори по-нататъкъ, трѣбвало би да приемемъ прѣдложенитѣ цифри и да минемъ къмъ по-нататъшното разгледване на бюджета.

М-ръ Стамболовъ: Понеже се разисква днесъ моя бюджетъ, считамъ за нужно да дамъ нѣкои обяснения. Почитаемия прѣдставителъ, и по нѣмание другъ по-удаченъ отъ опозицията, г-нъ Шивачовъ си позволи да хортуха работи, които съвсемъ си нѣматъ мѣстото. Г-нъ Шивачовъ не е М-ръ на Финанситѣ, за да се грижи какъ ще се приключатъ смѣткитѣ за приходитѣ и расходитѣ на държавата. И добръ щѣше да стори той, да се не грижи за работи, които на други принадлежатъ.

Бюджетитѣ се внасятъ отъ Финансовия М-ръ. Той е длъженъ да прѣдвиди отъ гдѣ ще се покриятъ разносикитѣ, които искатъ неговитѣ колеги или които вотира Събранието. Ако единъ денъ г-нъ Шивачовъ се удостои да стане М-ръ на Финанситѣ, то той ще има и право а и длъжностъ да се грижи, както за приходитѣ, тъй и за расходитѣ на държавата. Както се види, той много обича за много работи да се грижи, но по-хубаво е да не прави това. Защото до като хората отъ фракцията на цанковиститѣ — къмъ която г-нъ Шивачовъ незнай да ли принадлежи — учажъ народътъ да не плаща данъци; до като други патриоти учажъ народътъ да не плаща, защото правителството наредено отъ Княза Батемберга било незаконно, нашето правителство или по-добръ М-рътъ на Финанситѣ, употребилъ всичкитѣ мѣрки за събиранieto на данъцитѣ и не само че се посрѣщна редовний расходъ, но въ сѣщото врѣме посрѣщна и расходътъ, който трѣбваше да се покрие отъ единъ извънреденъ бюджетъ, или отъ единъ заемъ. Постройката на желѣзнопътната линия Царибродъ-София-Вакарелъ не се спре прѣзъ продължение на всичката дълговрѣменна криза; тя се спрѣ за нѣколко врѣме само прѣзъ войната, защото сѣрбитѣ бѣха дошли до Сливница и работницитѣ неможахъ да работятъ; прѣзъ сѣщото врѣме плаща се реквизиция, купуваха се военни материали и всичко се исплати отъ редовний бюджетъ. Значи, финансовото положение на страната ни, ако не се е подобрило, не е и станжало по-лошо.

Всѣки ще се съгласи, че прилаганието на българскитѣ закони въ бившата Источна Румелия отъ една страна, и унищожението на румелийското централно управление отъ друга страна, дадоха една значителна сума, икономия на нашата хазна. Азъ не искамъ да говоря върху туй, което е измѣнила коммисията, нито туй което съмъ прѣдставилъ подържамъ; защото прѣдъ видъ настояванието на коммисията, съгласихъ се върху нѣкои намаления. Само ще напомня, че г-нъ докладчикътъ, като докладваше, длъженъ

бѣ да казва, на кои измѣнения се е съгласилъ М-рътъ и на кои не; така щото, да нѣма споръ за нѣкои сумми, които сѣ вписани отъ насъ а сѣ измѣнени отъ коммисията съ наше съгласие.

Ще се съгласи г-нъ Шивачовъ, който като адвокатъ и практиченъ дѣятелъ знае, че за всѣки сахатъ се плаща, ще се съгласи, казвамъ, че на чиновницитѣ въ централното управление, които управляватъ днесъ 3 мил. народъ, трѣбва да се увеличи заплатата Секретарѣтъ при М-вото на Вжтр. Дѣла, получаваше прѣзъ 1884 год. 7.200 лева и Каравеловъ за да принуди главния си секретаръ Петкова да си даде оставката, намали му заплатата на 6.000 л., една система доста осѣдителна. Сега, за сѣщата тая длъжностъ, за която прѣди съединението се е плащало 6.000 л., не може съ сѣщата заплата да се продължава работата: първо, защото не е право да върши челоуѣкъ повече работа, а по-малко да получава заплата; второ, че заплата по-напрѣдъ неправилно е била намалена съ неоправдаема цѣль. Коммисията можаше да рапортира и да прѣдстави на Събранието, колко се е харчило прѣди съединението за М-вото на Вжтр. Дѣла въ България и колко за Дирекцията на Вжтр. Дѣла въ Тракия и тогава по-добръ щѣше да се види, съ какво се е увеличилъ бюджета въ съединеното Княжество. Щѣхте да видите, че расходътъ по М-вото на Вжтр. Дѣла, подиръ съединението се е увеличилъ всичко съ 18.000 л.; но като вземемъ прѣдъ видъ онова, което коммисията е намалила, и като вземемъ прѣдъ видъ увеличаваньето на персонала съ двѣ три длъжности, ще излѣзе, че бюджета на централното управление е увеличенъ съ 6 или 7.000 лева плусъ това, което коммисията е притурила.

Ние за насъ, за министритѣ, нѣма да настояваме за повече отъ онова, което сме вписали въ бюджета. И по тоя въпросъ, понеже нѣма никакви възражения, нѣма и да говоря. Но за чиновницитѣ, което съмъ прѣдставилъ тукъ, ние сме се съгласили съ коммисията и ми се струва, че Събранието ще оцѣни, че слѣдъ съединението е станжла икономия 600,000 гроша, които сѣ се харчили за подържане Дирекцията на Вжтр. Дѣла. Днесъ тия разноси се икономисватъ, а се притурятъ къмъ бюджета по Вжтр. Дѣла 9 или 10.000 фр.

Ник. Станевъ: (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Прѣдсѣд.: Никой не е направилъ прѣдложение, че е искерпанъ въпросътъ.

Ник. Станевъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че въпросътъ, който днесъ разглеждаме е доста деликатенъ, въпросъ отъ голѣмъ интересъ за всѣкого отъ насъ и за всѣки подданикъ. Заради това, азъ мисля г-да прѣдставители, че не трѣбва така бързо да се впускаме въ разискванието и гласуването на тоя въпросъ, който както казахъ интересува всѣкого отъ насъ. Сега не разглеждаме единъ законопроектъ, че какъвто и да би билъ да го приемемъ; тукъ е въпросътъ до парата. Щомъ това е така, азъ има да обърна вашето внимание върху слѣдующето.

Почитаемото правителство ни е внесло бюджета за 1888 фин. година. Отъ тоя бюджетъ сега като разглеждаме расходитѣ по Вжтр. Дѣла виждаме, че суммитѣ въ доста голѣмъ размѣръ сѣ повишени въ сравнение съ ония за 1887 год. Увеличението на суммитѣ произлиза отъ това именно, че нѣкои служби сѣ новосъздадени, а отъ друга страна нѣкои заплати сѣ повишени. Касателно до повишението на службитѣ, прѣдъ видъ че нашата страна се съедини съ така наречената Ист. Румелия, не ще съмняние,

че всеки от нас ще се съгласи, че персоналът трябва да се увеличи там, където се е появила по-много работа; но до повишението на заплатите, аз имам следующите възражения.

Чух да се говори, че след съединението, като се увеличи работата, то трябвало да се увеличат и заплатите на чиновниците. Моето мнение, г-да представители, е съвсемъ противоположно. Именно заради това, защото по стария бюджет за 1887 год. утвърден от г-да регентите, пакъ сж били опредѣлени заплати на главните секретари и на другите чиновници, както за 1885 год. т. е. от бившето Събрание е билъ утвърденъ бюджета и за 1886 и за 1887 год. Тогава се е намѣрило, че на единъ Главенъ Секретаръ сж достатъчни 6.000 лева, сума която сега се увеличава съ 1.200 лева. Тукъ виждаме, че има едно увеличение отъ 1.200 лева само въ заплатата на Гл. Секретаръ. Така щото, това прѣдположение, че работата се е увеличила, не може да послужи като мотивъ за увеличение заплатите, прѣдъ видъ критическите обстоятелства, които прѣкарваме сега.

При сключването бюджета за 1885 год., въ Каравеловото М-во се е имало прѣдъ видъ, че щѣли да се строятъ желѣзници и т. н. т. безъ да се е имало предъ видъ, че ще стане съединение, война, прѣврати и т. н. т. Днесъ, казвамъ, г-да представители, когато страната прѣкара отъ една страна съединението, отъ друга страна сѣрбско-българската война, отъ третя страна разни прѣврати, събирание народни събрания, избирание Князь, испращание депутации и пр. азъ мисля, че държавната каса се е доста очистила. Прѣдъ видъ на тая криза, прѣдъ видъ на това-тежко испытание, което прѣкара страната, азъ мисля, че не му е времето да се увеличаватъ заплатите на чиновниците.

Съгласенъ съмъ, приемамъ за минута, че работата се е уголѣмила, обаче работятъ сжщитѣ чиновници, които сж получавали досегашните заплати; пакъ е сжщия Главенъ Секретаръ, който миналата година е получавалъ 6000 лева, а сега по бюджетопроекта му се прѣдвиждатъ 8004 лева а комисията му е опредѣлила 7200 лева; така щото, азъ мисля, че да работи той повече, едва ще бѣде възможно. Ако се увеличи персоналътъ, всеки ще се съгласи съ обясненията на г-на М-ра, че работата сега е повече и слѣдователно трябва да се увеличатъ и работниците. Тамъ, където има нужда, страната да се запази отъ всякакви вътрѣшни и външни неприятели, трябва да стане нѣкакво увеличение; но тамъ, където може г-да представители, да се помине, както до сега, азъ мисля, както и вие, така и правителството, че сега когато нѣмаме отъ гдѣ да спестимъ, когато отъ къмъ икономическо отношение нашата страна се намира въ доста лошо положение и когато не ни се указва никаква икономия за уравнишението на бюджета, то всички ще се съгласятъ, да направимъ увеличения въ заплатите.

Азъ не ще кажъ, както каза г-нъ Видо Моневи, че трябвало по-напрѣдъ да прѣгледаме расходите и послѣ приходите. Менъ ми се струва, че такова мнение е съвсѣмъ неумѣстно. Споредъ менъ, прѣди всичко трябва да видимъ, какво можемъ да харчимъ. Който отива да кръщава, трябва да знае какво има въ кесията. Който се съгласимъ да харчимъ (Не се чуе. Шумъ). Азъ мисля, че ако увеличаваме разносиките, безъ да земаме прѣдъ видъ приходите, ще трябва да правимъ заемъ, за да изплащаме заплатите на чиновниците. Така щото, по моето мнение, не трябва да увеличаваме.

Азъ ще моля г-да прѣдставителите, като иматъ прѣди всичко прѣдъ видъ интересите на страната, както вървамъ и почитаемото М-ство да ги има, да се съгласимъ, щото бюджетътъ за 1888 г. да остане сжщия, какъвто бѣ за 1887 год., който бѣше приетъ отъ почитаемото правителство и утвърденъ отъ бившите г-да регенти. Да мислимъ, че има отъ какво да се страхуваме, та да увеличаваме заплатите, едва ли е мислимо, — при всичко, че не знай какъ стоимъ — обаче, това не е причина, да подпрѣмъ нашето положение, като увеличимъ заплатите на чиновническото тѣло.

Повтарямъ да кажъ, че прѣдъ видъ кризата, която нашия народъ прѣкарва, грѣшка ще бѣде, да натрупваме народътъ съ повече даяния и данъци, а особено за заплати. Разбирамъ, ако би се повишилъ данъкътъ за правянето нѣкакви пѣтища; обаче по тоя случай, вървамъ, всички ще се съгласите и апелирамъ къмъ патриотизмътъ на всеки отъ Васъ, да си останатъ заплатите, както въ бюджета за 1887 година.

Герчо Ранчовъ: Г-да прѣдставители! Най-малко право иматъ да оплакватъ икономическото ни положение хората отъ 9-й Августъ, а още по-малко г-нъ Шивачовъ. Ако ние стоимъ сега по-злѣ, причината е 9-й Августъ. Зарадъ туй, г-нъ Шивачовъ не трябва да оплаква икономическото ни положение. Г-да! Г-нъ Шивачовъ говори тъй, не че го боли толкова за България, но съ туй, иска той да хвърли калъ и на бюдж. комисия и на М-вото, че ужъ искали да подобрятъ положението на чиновниците, а не мислили ни най-малко за положението на гражданетѣ. Азъ ще докажъ, че това е вѣрно.

Вие виждате г-да прѣдставители, какъ стои бюджетътъ. Г-нъ Шивачовъ най-много напирва на министерската плата, защото както виждате, комисията я е увеличила отъ 12 на 18,000 лева. Той искаше собствено върху нея да говори, нѣ захванъ мълчешката отъ по-долните чиновници.

Азъ върху това има да кажъ, че г-да министрите не сж искали по-вече отъ това, което имъ прѣдвижда бюджета, но дава имъ го комисията и ние трябва да имъ го дадемъ; защото тѣ сж спасили положението, когато Цанковъ го продаваше и Шивачовъ се радваше. Азъ има да кажъ друго нѣщо, което г-нъ Шивачовъ, ако тури ръката на сърцето си, не може да откаже. Ако днешните министри бѣха искали, щѣха да иматъ днесъ по нѣколко милиона рубли, на които нѣкои известни приятели се радватъ. Ние даваме сега на министрите, че сж заслужили и трябваше по-вече да имъ дадемъ, ако бѣхме по-богати.

Касателно до чиновниците, азъ ще кажъ слѣдующето. Каза г-нъ премиеръ-министрътъ и други, че въ 1884 година, главний Секретаръ е получавалъ 7200 лева; но г-нъ Каравеловъ, който е твърдѣ тамахеринъ, отъ една страна за икономия, отъ друга страна за да махне лицето, намалилъ заплатата на 6000 лева. Нѣ когато е намалена тая плата, ние бѣхме два милиона, а днесъ сме три, и че ако ние виждаме отчасти увеличение, то е само за централното управление, — за министрите, за секретарите, началниците на отдѣленията и т. н. т. които служатъ въ министерствата и на които сега работата е по-вече, отъ колкото прѣди съединението.

Г-нъ Шивачовъ прѣдлага мнение, че на мѣсто 6000 лева, заплатата на Главний Секретаръ трябва да бѣде 5400 лева. Менъ ми се струва, че ако даже самите секретари да искаха да служатъ по съ 5400 л. ние не трябва да приемаме. Трябва да знаемъ,

каква е длъжността. Кой е дѣсната рѣка на М-ра? Кой познава най-добър канцеларския редъ въ М-вото? Не ли Гл. Секретарь? Министритѣ всѣка година се промѣнятъ, а секретаритѣ стоятъ по 2, 3 и 5 год. и тѣ сж въ течението на всичкитѣ дѣла. Министритѣ за всѣка справка се огнасятъ къмъ главнитѣ секретари.

Зарадъ туй, мнѣнието на г-на Шивачова, по 1-й §, както и мнѣнието на г-на Ник. Станевъ, трѣбва да се отблъсне, защото то не е изказано отъ искренностъ, ами за да се нанесе лека, както на правителствения бюджетопроектъ, така и на бюдж. коммисия, която е прѣдвидѣла увеличение въ заплатитѣ.

На г-нъ Станева, който е тоже отъ постеливитѣ и който не иска увеличение, ще кажъ, че менъ най-много ми е страхъ отъ тия, които оплакватъ народа. Ако г-нъ Станевъ толкова съжаляваше народа, трѣбваше на друго мѣсто да го съжалява. Бѣше случай да се помогне на народа, нѣ тогава всички мълчаха. Сега говорятъ, че щѣлъ да се увеличи данъка по една пара, а какво трѣбваше да се направи за повдигане на материалното положение на народа, никой нищо не сломѣнж. Слѣдователно, тѣ сега така говорятъ, за да експлоатиратъ съ хорското мнѣние. Азъ ви увѣрявамъ, че г-нъ Станевъ, е убѣденъ въ противното на това, което говори.

Повтарямъ да кажъ, че не е голѣма платата 18000 лева за единъ министъръ. Ние сме длъжни да имъ дадемъ по-вече, ако бѣхме по богати. Не е голѣма платата и на главнитѣ секретари по 7200 лева, защото ние можемъ да искаме и да имаме способни чиновници само тогава, ако имъ плащаме добръ; ако искаме добри работници да въртятъ държавната машина, трѣбва и добръ да се възнаграждаватъ. Зарадъ туй, азъ съмъ противъ мнѣнието на г-на Шивачова и г-на Станева за намаление заплатитѣ. Ние ще намѣримъ главни секретари и по съ 3000 лева заплата, нѣ способни да пасжтъ друго нѣщо вънка и министритѣ всѣки часъ да ги учжтъ. Ако искаме, такива ще намѣримъ мнозина, тѣ не сж толкова кесатъ; нѣ ако искаме хора за работа, трѣбва добръ да имъ плащаме. Въ другитѣ държави даватъ на чиновницитѣ и подаръци. Помниме прѣзъ врѣмето на окупацията, какъ мнозина тогавашни наши българи чиновници, получиха по 500 рубли подаръкъ. Може би нѣкой и отъ присѣтствующитѣ сега тукъ прѣдставители, да сж били чиновници и сж се ползували съ такива подаръци. Сега чиновницитѣ нѣматъ подаръци. Сичко, каквото имъ се дава е тѣхната плата.

Помислете си, ако утрѣ испаднатъ нѣкой чиновникъ. Ако има дѣца, нѣма ли да останжтъ тѣ на пжтя? Заради това, моето мнѣние е таково: да искаме и да даваме; ако не даваме, нѣма да имаме способни служители. Водими отъ това начало, не трѣбва да намаляваме платитѣ, и азъ апелирамъ къмъ патриотизмътъ на всѣки българинъ, който желае по-добръ да отиватъ нашитѣ работи, да се съгласи съ коммисията и на основание 14-й чл., прѣдлагамъ да се прѣкрятъ дебатитѣ. (Гласове: Да се говори! Исчерпанъ е въпроса! Шумъ).

Прѣдсѣд.: Г-нъ Герчо Ранчовъ прави прѣдложение да се прѣкрятъ дебатитѣ. Който желае да се говори по-вече, да си вдигне ржката. (Меншество). И тѣй дебатитѣ се прѣкрашаватъ.

Ще се гласува § 1-й отъ бюджета по М-вото на Вжтр. Дѣла. Който го неприема, споредъ както го прочете г-нъ докладчикътъ да си вдигне ржката. (Меншество.) Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете) «Вещественни разности.

§ 2. За канцеларски разности, отопление и освѣтление, телеграмми, пощенски посланики, купуване книги, вѣстници и друг. купуване и поправяние мебели и проч. 14.000 л.».

Д-ръ Цачевъ: Двадесетъ пжти искахъ думата и не ми се даде.

Прѣдсѣд.: Записахъ Ви г-нъ Д-ръ Цачевъ.

Д-ръ Цачевъ: Толкова пжти искахъ думата при такива важни въпроси и не ми се даде. Азъ неможъ да бѣдъ депутатъ въ такова Събрание. (Отива си.)

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори върху § 2-й.

Ник. Шивачовъ: Тукъ вотирахме изцѣло § 1-й... (Не се чуе). Моля г-на прѣдсѣдателя, да казва по-опрѣдѣлено: туря се на гласуване параграфъ еди-кой, за еди-кой въпросъ. За 1-й § отдѣлно нищо не се чу.

Прѣдсѣд.: 121-й чл. отъ Конституцията гласи, че бюджета се гласува статия по статия и азъ положихъ на гласуване първата рубрика или първата статия, съгласно спомѣнития членъ отъ Конституцията.

Който не приема § 2-й, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете)

«§ 3. Командировки по служебни дѣла 35.000 лева. Коммисията е намалила тая сума на 25.000 лева. (Приема се).

(Чете): «§ 4. За обмундирование на разсилнитѣ при Министертвото, Санитарното Управление и Химическата Лаборатория 800 лева». (Приема се.)

(Чете): «§ 5. За исплащане стари дългове въ бюджетопроекта сж прѣдвидени 7.346 лева».

Съ едно отношение обаче, М-вото иска, да се добавятъ къмъ тая сума още 5.649 лева и ставатъ всичко 13.095 лева.

Коммисията е приела тая сума. (Приема се.)

(Чете): «Глава II. § 6. I, II и III ст. окръжни управления. Софийско I-степенно. Личний съставъ.

1 Окръженъ Управителъ 7.200 л. 1 Секретаръ 4.080 л. 1 1-й Подсекретаръ 2.600 л. 1 2-й Подсекретаръ 2.040 лева 1 Регистраторъ 1.800 л. 1 Архиваръ 1.620 л. За писари, писци, разсилни и литографъ 7.200 лева.

Пловдивско I-ст. Окръжно Управление.

1 Окръженъ Управителъ 6.600 лева. Нему представителни 2.400 л. 1 Секретаръ 3.600 л. 1 Подсекретаръ 2.400 л. 1 Секретаръ за иностранната кореспонденция 3.600 л. 1 Регистраторъ 1.800 л. 1 Архиваръ 1.620 л. 1 Магазинеръ 2.160 л. За писари, писци, разсилни и литографъ 6.600 л. 1 Архиваръ на архивитѣ въ Пловдивъ 3.600 л. 1 Писаръ за архиваря 1.200 л. 1 Разсиленъ за архиваря 600 лева.

Русенско I-ст. Окръжно Управление.

1 Окръженъ Управителъ 6.600 лева. Нему представителни 1.500 л. 1 Секретаръ 3.600 л. 1 Подсекретаръ 2.400 л. 1 Секретаръ за иностранната кореспонденция 3.600 л. 1 Регистраторъ 1.800 л. 1 Архиваръ 1.620 лева, 1 Магазинеръ 2.400 лева. За писари, писци, разсилни и литографъ 6.600 лева.

Варненско I-ст. Окръжно Управление.

1 Окръженъ Управителъ 6.600 л. Нему представителни 1.500 л. 1 Секретаръ 3.600 л. 1 Подсекретаръ 2.400 л. 1 Секретаръ за иностранната кореспонденция 3.600 л. 1 Регистраторъ

1.800 л. 1 Архиваръ 1.620 л. 3а. писари, писци, разсилни и литографъ 6.600 лева.

Търновско I-ст. Окръжно Управление.

1 Окръженъ Управителъ 6.600 л. 1 Секретаръ 3.600 л. 1 Подсекретаръ 2.400 л. 1 Регистраторъ 1.800 л. 1 Архиваръ 1.620 л. 3а. писари, писци, разсилни и литографъ 6.600 лева.

II-степ. окръжни управления. Бургаско и Видинско II-степ. окръжни управления.

2 окръжни управители по 6.000=12.000 л. Представители по 500=1.000 л. 2 секретари за Български и Френски по 3.600=7.200 л. 2 подсекретари по 2.004=4.008 л. 2 регистри-архивари по 1.800=3.600 л. 3а. писари, писци, разсилни и литографи за въско управл. по 4.800=9.600 лева.

Шуменско, Бюстендилско, Сливенско и Ст.-Загорско окръжни управления.

4 окръжни управители по 6.000=24.000 л. 4 секретари по 3.600=14.400 л. 4 подсекретари по 2.004=8.016 л. 4 регистри-архивари по 1.704=6.816 л. 3а. писари, писци, разсилни и литографи на въско управление по 4.800=19.200 лева.

III-степ. окръжни управления: Т.-Пазарджикско, Хасковско, Силистренско, Разградско, Плевенско, Севлиево, Свищовско, Вратчанско, Ломско, Ловчанско, Трънско и Раховско.

12 окръжни управители по 5.400=64.800 л. 12 секретари по 3.000=36.000 л. 12 подсекретари по 1.704=20.448 л. 12 регистри-архивари по 1.500=18.000 л. 3а. писари, писци, разсилни и литографи на въско управление по 3.600=43.200 лева.

Комисията е направила измѣнения въ слѣдующитѣ само цифри: 1) тя е унищожила вторий подсекретаръ при Софийското Окр. Управление, съ съгласието на г-на М-ра на Вѣтр. Дѣла; 2) прѣдвиденитѣ по 6000 лева на второстепеннитѣ окръжни управители, тя е намалила на 5400 л.; а на секретаритѣ при Шуменското, Бюстендилското, Сливенското и Старо-загорското окръжни управления, тя е намалила заплатитѣ отъ по 3600 л. по 3000 л. 3) на третостепеннитѣ окръжни управители, тя се съгласи да останатъ по 4800 лева вмѣсто по 5400 л., и на секретаритѣ при третостепеннитѣ окръжни управления по 2400 лева вмѣсто 3000 л. Тия сж всичкитѣ измѣнения, направени съ съгласието на г-на М-ра.

Хаджи Иванъ Х. Митовъ: Г-да прѣдставители! Въпросъ е тукъ, относително администрацията на окръжнитѣ управления. Азъ ще кажа само една рѣчь кратка или дълга и вѣрвамъ всички ще повѣрватъ, че е истина. Администрацията е слуга въобще на всичкитѣ учрѣждения, както на Правосъдието, приготвява всичкитѣ негови длъжности, които трѣбва да се изпълняватъ, както и на Просвѣщенето и Финанситѣ за каквато и да била администрация, която изпълнява своитѣ обязанности и пр. (Смѣхъ). Тукъ се вижда на нѣкои отъ г-да прѣдставителитѣ чудно, да се дава заплата висока. А пъкъ азъ ще кажа, че ако е заплата висока, ще има на лице работа; ако не е висока, нѣма да има работа. Нямой да мислите г-да само това, че е казано да се работи отъ 9 до 12 и отъ 2 до 5. Азъ казвамъ г-да прѣдставители, че ако обичате, който обича да посѣти което и да е учрѣждение, а особено администрацията, той ще свари и ще намѣри посредъ нощъ административния чиновникъ, който работи незадължително по закона, че той трѣбва да работи на изискуемата работа. А пъкъ не може

да каже никой, че той влиза отъ 9 до 12 и отъ 2 до 5. Азъ ще утѣря г-да прѣдставителитѣ, че то е истина и мнозина отъ васъ има, които знаете както секретаритѣ, така сжко и г-да управителитѣ или други които и да били, че влизатъ на 2, 3, нѣ работатъ до 5 по обыкновенному. До това време трѣбва да бждатъ въ учрѣдението, а отъ 2 до 5 часа по длъжностъ. И ми се чини мнозина да знаете, че имало случаи и посредъ нощъ да отидете при единъ секретаръ, подсекретаръ, управителъ, а особено административната властъ е натоварена съ всичкитѣ закони, които принадлежатъ на държавата; слѣдователно, и съ произшествията, които произлизатъ, каквито и да били. Натоваренъ е онзи, който е полиция, а полиция е администрацията, която се грижи и за финансовата частъ, за патентъ и грижи се несплатеното да се исплати.

Заради това, г-да прѣдставители, азъ искамъ да кажа, че не трѣбва да се отнасяме по-нататъкъ, а трѣбва да приемемъ, както е приела комисията всичко споредъ бюджета и да го признаемъ.

Ник. Шивачовъ: Г-да прѣдставители! Споредъ бюджета за 1887 год., първостепеннитѣ окр. управители сж получавали по 6000 л. Въ самия бюджетопроектъ сега гледаме да е прѣдвидено 7200 л., и комисията е приела тая сума, безъ да ни каже, кои сж причинитѣ заради това увеличение. Много пакти въпросъ става, че щомъ стане намаление, чиновницитѣ щѣли да си дадатъ оставкитѣ. На единъ отъ ораторитѣ наказа, че както чиновницитѣ сж могли да живѣятъ до сега съ платитѣ си и не сж се оплаквали (Не се чуе) тѣ ще живѣятъ и отъ сега нататъкъ. Азъ ще кажа, че ако платата имъ не е била достатъчна да удовлетворява тѣхнитѣ нужди, тѣ трѣбваше да се откажатъ и да дирятъ друго прѣпитание. Такова нѣщо не виждаме. Нито г-нъ Министрътъ, нито комисията ни не обясниха, кол е причината за увеличение заплатата на Софийскитѣ Окр. Управители съ 1500 л. Отъ самото жълчание се вижда, че не сж имали възможностъ, или не сж намѣрили мотиви да оправдатъ това увеличение.

Що се касае до това, каква е администрацията въ отношение къмъ Правосъдието и пр. нѣма нужда да се говори. Вѣроятно, прѣди насъ хората сж дошли до заключение, че при тая финансова криза, достатъчни сж 6000 л. на Соф. Окр. Управителъ. Самъ г-нъ М-рътъ на Вѣтр. Дѣла опрѣдѣли, какво е положението на народната кесия и ако ние се нерасполагаме споредъ нея, азъ можъ да кажа, че ще излѣзатъ значителни увеличения. Секретаритѣ при окръжнитѣ управители до сега сж получавали по 3000 л.; никакви оплаквания не сж били и никакви мотиви за увеличения нѣма; а гледаме едно увеличение на секретари при Соф. Окр. Управление 1080 лева и сумата влиза на 4080 лева, когато знаемъ, какви сж хората, които занимаватъ тия длъжности и знаемъ и бюджетитѣ въ другитѣ мѣста. Ако вземемъ да направимъ сравнение по способности и заслуги и както единъ отъ г-да прѣдставителитѣ доста добръ забѣлѣжи, че ако е въпросъ да имаме (Не се чуе) то е другъ въпросъ; нѣ ако е въпросъ да имаме държава, трѣбва да поддържаме чиновничеството споредъ своето финансово положение. Заради това, азъ намѣрвамъ, че платата 6000 л. на Соф. Окр. Управителъ е достатъчна, и на секретаря му 3000 л. тоже. Първий подсекретаръ е получавалъ 2400 л. до сега; никакви мотиви нѣма, какви сж били причинитѣ, които сж накарвали министерството и комисията да увеличатъ и неговата плата. Азъ намѣрвамъ за добръ и прѣдлагамъ, платата на регистратора да се приеме 1440 л., на архиваря 1500

и съразмѣрно съ тия намаления, да бждѣт намалени заплатитѣ и на служащитѣ въ окръжията Пловдивско, Руссенско, Варненско и Търновско второстепенни окръжия.

Сега дохождамъ на второстепеннитѣ окръжни управления. Второстепеннитѣ окръжни управители, до сега сж получавали по 5100 л. Въ бюджетопроекта имъ се прѣдвждатъ сега по 6000 л. заплата и по 500 лева прѣдставителни; нѣ вижда се, че е станѣлъ пазаръ за 5400 л. Азъ намѣрвамъ, че по 5100 л. имъ сж достатъчни, защото такъва плата имъ бѣ опрѣдѣлена отъ едно Нар. Събрание, въ което днешния г-нъ М-ръ-Прѣдсѣдатель бѣше прѣдсѣдатель на него събрание, а бѣ регентъ, когато се потвърди бюджета за миналата година; слѣдователно, той се е билъ убѣдилъ, че сж достатъчни 5100 л. за единъ второстепененъ окръженъ управитель. Секретаритѣ сж получавали до сега по 2700 л. Ако Нар. Събрание е много щедро, нѣка ги остави по крайней мерѣ, както до сега. Заплатитѣ на подсекретаритѣ при сжщитѣ управления ако не сж увеличени тѣ не сж и намалени. Регистраторъ-архиваритѣ сж получавали до сега по 1500 л.; бюджетопроекта имъ прѣдвжда по 1800 л., и комисията е приела тая сума. Споредъ менъ по 1200 л. имъ сж достатъчни.

Третостепенни окръжни управления. Окръжнитѣ управители до сега сж получавали по 4560 л.; бюджетопроектъ имъ прѣдвжда по 5400 лева, а почитаемата комисия имъ е приела по 4800 л. Нѣма причини и зарадъ това увеличение и азъ прѣдлагамъ ако не щете намаление, то поне да си остане суммата 4560 л. За секретарската заплата по 2600 л. нѣмамъ нищо противъ.

Тия сж измѣненіята, които прѣдлагамъ на Нар. Събрание и оставямъ само да ги рѣши едно по едно; защото рѣшението по всѣки параграфъ отдѣлно, ще бжде много лесно. Вѣроятно, нѣма да има толкова крупни увеличения, ако гледаме повърхностно всѣка длъжностъ, но когато се събере цѣлата сума ще видите, че въ самото това Министерство бюджетътъ се увеличава съ 7—800000 л. и ще видите въ цѣлия държавенъ бюджетъ единъ дефицитъ отъ 15—16 мил. л. И тогава ще се чудите, има ли нѣкоя отворена кесия, или ще трѣбва да се наложи данѣкъ и ще видите какъ ще се исплатимъ.

М-ръ Стамболовъ: Азъ мисляхъ, че за очевидни и ясни работи, нѣмаше нужда да се даватъ обяснения, нито отъ комисията, нито отъ мене. Нар. Събрание е избрало комисията, която работи вече отъ 15 дена насамъ и съ която имаме доста расправи при всѣка цифра, при всѣки параграфъ. Нѣща, които г-нъ Видо Моневъ, който два или три пѣти идва въ Събранието е разбралъ, трѣбваше и г-нъ Шивачовъ да ги разбере. Защото г-нъ Шивачовъ, който сега плаче, било е въ време, когато много свободно е бъркалъ въ народната кесия. И може би, той да е правилъ това на законно основание, нѣ азъ ще кажъ, че въ време на пълномощнииското Събрание, той бѣ прѣдставитель, въ сжщото бѣ секретаръ, и освѣнъ това, той бѣ членъ въ разни комисии. Като прѣдставитель, получаваше дневни по 15 фр., за секретарството други по 15 и като членъ въ разни комисии по 15, ставаха 45 фр. на день. Това е вѣрно, г-да прѣдставители, защото има расписки за получаването на тия пари и распискитѣ могатъ да се намѣрятъ въ архивитѣ на Нар. Събрание и въ архивитѣ на Сметната Палата. Има нѣкои расписки напечатани и въ отчетитѣ на Анкетната Комисия.

Азъ, г-да прѣдставители, съ бюдж. комисия правилъ пазарлъкъ, и което бѣше за намаление намалихъ; слѣдователно, съ г-на Шивачова нѣмамъ време да правя пазарлъкъ.

Видо Моневъ: Г-да прѣдставители! Както виждате тукъ, ние въ България имаме петъ първостепенни окръжни управления. Гледамъ при Пловдивското Окр. Управление има едно мѣсто излишно. Има единъ архиваръ на архивитѣ, а по горѣ си има единъ архиваръ. Заради това, искамъ да знаа, както отъ г-на М-ра на Вѣтр. Дѣла, тъй и отъ комисията, какъвъ е тоя архиваръ на архивитѣ и какви сж прѣдвиденитѣ писаръ за архивитѣ и разсиленъ за архивитѣ? Заради това, искамъ да знаа, като вѣрвамъ и г-да прѣдставителитѣ искатъ да знаатъ.

Докл. Симеоновъ: Прѣдвиденитѣ архиваръ на архивитѣ е такъвъ на архивитѣ останѣли отъ румелийското управление. Книжата сж доста много и до сега е имало тамъ особено отделение съ название архивно управление, съ началникъ, помощникъ, архиваръ и пр. За напредъ ще има само архиваръ, писаръ и разсиленъ. Тамъ има много важни книжа, както за правителството, така и за страната. Съ време може да се прѣнесѣтъ онѣзи книжа и да се присъединятъ къмъ тукашнитѣ държавни архиви, нѣ до сега не е било възможно. Заради това, прѣдвиденъ е архиваръ на архивитѣ, неговъ писаръ и разсиленъ.

Герчо Ранчовъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Шивачовъ ни плаши съ нѣкакви си 700.000 фр. Азъ ще обърнѣ вниманието ви, че колкото се касае до увеличенията, тѣ не сж станѣли вслѣствие увеличение платитѣ на разнитѣ чиновници, нѣ сж увеличени отъ наши приятели като Шивачова, които постоянно правятъ смутове. По тая причина, у насъ сега се въвежда законъ за истрѣбление разбойничествата, увеличава се полицията и се прави особенъ законъ за пограничната стража. Разноскитѣ се увеличаватъ и ние сме длъжни ако трѣбватъ не 700.000 фр. но и повече да отпуснемъ, за да бжде кѣщата ни мирна.

Г-нъ Шивачовъ много хубаво знае това, но не го казва, само и само да разбърква умоветѣ на нашитѣ прѣдставители. Азъ като мисля, че въпросътъ е доста освѣтленъ, прѣдлагамъ прѣкращението на дебатитѣ. (Приема се прѣкращението на прѣпирнитѣ).

Прѣдсѣд.: Ще се гласува § 6-й. Който го не приема споредъ измѣненіята на комисията, да си вдигне ржката. (Само нѣколцина вдигатъ). Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете) «Глава III. § 7. Управление на Софийското градоначалство.

1 Градоначалникъ 6600 л., споредъ комисията 6000 л. — Нему прѣдставители 1000 л., споредъ комисията 1600 л. 1 Секретаръ за български и френски 4080 л., споредъ комисията 3720 л. 1 Подсекретаръ 2400 л., споредъ комисията 1800 л. 1 Регистраторъ-Архиваръ 1800 л., споредъ комисията 1620 л. — За писари, писци и разсилни 3000 л., споредъ комисията 3000 лева.» (Приема се).

(Чете): «Глава IV. § 8. Градски управления въ Пловдивъ, Руссе и Варна.

3 Градски началници по 3600=10800 — Разѣдни по 300 лева на всѣки = 900 л., 3 секретари по 1800=5400 л. — Писци, разсилни по 2160 л., на всѣко управление = 6480 лева.» (Приема се).

«Глава V I и II-ст. околийски управления. § 9. Самоковско, Дубничко, Берковско, Добричко, Балчикско, Орханйско, Никопол-

ско, Тутраканско, Провадийско, Ески-Джумайско, Осман-Пазарско, Габровско, Еленско, Стрѣмско, Бонушко, Казанлъшко, Чирпанско, Н-Загорско, Ямболско и Анхиолско сж 1-ст., а останалитѣ 64 околии сж 2-степенни.

20 1-ст. околийски началници по 3700=72000 лева. 64 2-ст. окол. началници по 3200=204800 л. — пжтн по 300 л. на всѣки окол. начал. 1) 25200 л. 20 секретари при 1-ст. окол. управления по 1800=36000 л. 64 секретари при 2-ст. окол. управл. (въ София 1800 л., а въ останалитѣ по 1500) 1500=96300 л. 15 помощници на окол. началници по 1500=22500 л. — за писци и разсилни на 1-ст. окол. управл. по 2160 лева 2) =43400—на 2-ст. по 2004, а на Г-Орѣховското околийско управление 3000 лева 3) 129800=173200.

Комисията е увеличила числото на помощниците на околийските началници отъ 15 на 21 и суммата за тѣхъ вълиза на 31500 л. Така щото, цѣлата сумма по гл. V става 639000 лева. (Приема се).

(Чете): Глава VI. § 10. Администрацията на затворитѣ.

25 смотрители 4) 32100 л. 58 надзиратели — 34800 л.

Хаджи Иванъ Хаджи Митовъ: Г-да прѣдставители! Параграфъ 6 ѝ говори, относително за смотрителитѣ. Азъ ще кажа кратко, какъ стоятъ смотрителитѣ и надзирателитѣ на затворитѣ. Наистина, у насъ се намиратъ затвори и за нищо не се считатъ, въ отъ вѣтрѣ, който стои, той ги счита за нищо. (Подигравателни ржкоплескания). Думата ми е за това. Искамъ да кажа горѣ долу по заплатата на тия надзиратели и за смотрителитѣ. Жалъ ми е, че единъ смотритель е всѣкога въ опасностъ при всѣко влизане и излизане въ единъ затворъ, а получава една малка заплата. А тѣй сжщо г-да, и единъ надзирателъ, деновно който е отговоренъ за убийци, крадци, разбойници които и да бждатъ . . . (Смѣхъ. Тропание). Получаватъ малка заплата. (Прѣдсѣд.: Г-нъ Митовъ! Имайте прѣдъ видъ 10-й чл. отъ Правилника!) Добръ г-не прѣдсѣдателю, азъ ще седна. (Смѣхъ). Защо се смѣете? За мухабетъ не сме дошли! (Тропание). Щомъ недоватъ да се говори, комуто е удобно, нѣка мѣлачи. Всѣки прѣдставителъ може да говори онова, което желае; ако се неприема, тогава можете да прѣдложите това, което желае, а не да прѣкривате. (Прѣдсѣд.: Споредъ чл. 20, ал. д. лични обяснения не се допускатъ!) Г-да прѣдставители! Думата ми бѣ за затворитѣ. У насъ затворитѣ стоятъ така, какъ да кажа неможа, защото . . . (Тропание. Подигравателни ржкоплескания). Bravo г-да! Ония, които ни на-

думватъ, да даде Господъ да влѣзатъ въ затворитѣ и да видятъ сами. (Смѣхъ). Сбогомъ. (Смѣхъ. Ржкоплескания).

Докл. Симеоновъ: (Чете)

«25 смотрители 32100 л. 58 надзиратели 34800 лева всичко 66900 л.»

Комисията е уголѣмила тая сумма съ 5000 л. за облекло на смотрителитѣ. Въ забѣлжката къмъ тоя § е казано. (Гласове: Нѣма нужда да се чете!).

Прѣдсѣд.: Който не приема § 10, съ добавката на комисията, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете) «Гл. VII § 11. Съдържане личния съставъ на полицейската стража 2,785,000.» (Приема се).

М-ръ Стамболовъ: Г-нъ докладчикътъ не докладва забѣлжката къмъ тоя §, въ която има измѣненія споредъ комисията. Комисията е приела да се плаща на столичнитѣ пристави вмѣсто по 3,000 по 3,600 лева, защото сж длъжни често да ходятъ съ конѣ. Тѣ немогатъ да ходятъ както приставитѣ въ Русчукъ и въ другитѣ градове. Тѣй и на помощниците имъ комисията е прѣдвидѣла по 1,980 лева вмѣсто по 1,500. (Приема се забѣлжката съ тия измѣненія).

Докл. Симеоновъ: (Чете)

«§ 12. За изкарване потери по прѣсѣждане разбойници 100,000 лева.» (Приема се).

(Чете) «§ 13. Възнаграждение на потеритѣ (чл. 13 отъ врѣмениятѣ мѣрки за прѣкриване разбойничеството) 2,000 л.; споредъ комисията 5,000 лева.» (Приема се).

(Чете) «§ 14. «Глава VIII. Съдържане личния съставъ на постояннитѣ комисии. Личенъ съставъ.

23 прѣдсѣдатели по 3,000=69,000. 23 членъ-секретари по 2,820=64,860. 46 членове по 2,400=110,400. Писци и разсилни на първостепен. комисии по 5,760 л., а на Шуменската, Кюстендилската и Видинската по 4,800 лева, а на останалитѣ по 4,400 лева=110,400. Всичко 354,660.»

М-ръ Стамболовъ: Въ гл. VIII заглавието трѣбва да се замѣни така «помощи на окржнитѣ съвѣти.» Както се разясня въпросътъ и въ бждж. комисия, тая година постояннитѣ комисии не ще могатъ да иматъ свои бюджети, защото избори ще станатъ слѣдъ нова година. Заради това, тая година поддржката за окржнитѣ съвѣти ще се отпусне въ сжщия размѣръ, както е прѣдвиденъ въ статията. При всичко това, заглавието трѣбва да стане «помощи за окржнитѣ съвѣти 354,660 л.,» а разпрѣдѣлението на суммата, да се намѣрва въ протоколитѣ и да послужи за ржководство.

Ник. Шивачовъ: Азъ щѣхъ да кажа г-да прѣдставители, че щомъ се говори за помощи, трѣбвало би да иматъ окржнитѣ съвѣти свои бюджети; но щомъ не ще иматъ за идущата година както каза г-нъ Министрътъ, не ще бжде изишно да се прѣдвидятъ нѣкои сумми. Щомъ обаче се каже «помощи,» съ вота на Нар. Събрание се дава да се разбере, че могатъ да иматъ и свои бюджети . . . (Не се чуе) и тѣ пакъ ще паднатъ още единъ пжтъ на гърба на населението въ окржията. Слѣдователно, ако ще иматъ свои бюджети, азъ ми се чини, че нѣма нужда да туриме най-голѣмата сумма въ държавния бюджетъ. Нѣка окржнитѣ съвѣти си съставятъ нуждитѣ бюджети . . . (Не се чуе. Шумъ). Когато окржнитѣ съвѣти ще налагатъ особени данъци, нѣма нужда тукъ да вотираме сумми за тѣхнитѣ разноси.

1) Пжтн пари на окол. началници се отпускатъ ежемѣстно, въ случай, че мѣстото е вакантно, или Околийския началникъ е въ отсуство, пжтнитѣ пари получава Секретаря или друго лице което испълнява службата на Околийския Началникъ.

2) Повече 200 лева се прѣдвиджатъ за наемане писаръ прѣвъ Февруарий, Мартъ и Априлий по издаване паспортитѣ въ Еленското Окол. Управление.

3) 548 лева се прѣдвиджатъ повече за сжщата цѣль въ околийскитѣ управления въ Търновското Окржие и Цариградската Околия.

4) Окржнитѣ авторитѣ се подраздѣлятъ на I и II-ст.; I-ст. авторитѣ сж: Софийскитѣ, Пловдивскитѣ, Русенскитѣ, Търновскитѣ, Видинскитѣ, Шуменскитѣ и Варненскитѣ, II-ст. сж останалитѣ.

Платата на I-ст. смотрители е по 1500 лева, а на II-ст. по 1200 л. на година.

При I-ст. авторитѣ се полага по единъ смотритель и по 3 надзиратели, а при II-ст. по 1 смотритель, а надзирателитѣ споредъ нуждата, въ не повече отъ 2 надзиратели. При Пловдивскитѣ I-ст. авторитѣ обаче се полага 1 смотритель и 6 надзиратели, а при II-ст. Пловдив. авторитѣ, 1 смотритель и 3 надзиратели.

Достатъчно е да имъ вотираме за сега $\frac{1}{4}$ отъ тая сума, а именно за обдържанъето имъ прѣзъ мѣсецитѣ Януарий, Февруарий и Мартъ. Нѣма съмнѣние че окръжнитѣ съвѣти ще направятъ бюджетитѣ си за 9 мѣсеца. Нѣка уважаемитѣ г-да прѣдставители, които най-много поддържаха 15% окръженъ данѣкъ, поне сега издигнатъ гласа си (Шумъ) . . . Да не натоварваме населението отъ двѣ страни. Които най-много говориха . . . (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ)! . . . Отъ двѣ страни . . . хемъ приематъ законъ за окръжни данѣци, хемъ вотираатъ държавни сумми за поддържане окръжнитѣ съвѣти.

Заради това, азъ моля Нар. Събрание, да гласува за сега само $\frac{1}{4}$ отъ прѣдвидената въ бюджето проекта сума, за поддържане окръжнитѣ съвѣти. Остава на г-на М-ра, да ни разясни подобръ тоя въпросъ.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставителитѣ помнятъ, че между приходитѣ на окръж. съвѣти, прѣдвижда се една алинея, която изрично казва, че ще се даватъ на окръжнитѣ съвѣти помощи и отъ хазната. Ние не искаме да правимъ закони и сетнѣ да оставимъ хората да немогатъ да ги приложатъ. На първо врѣме, всѣки отъ васъ ще се съгласи, че прѣзъ първитѣ два или три мѣсеца, окръжнитѣ не ще иматъ свои срѣдства и ако тая година, правителството имъ отпусне помощъ, до година като нѣма нужда, тая сума ще се загаси. Когато се правеше бюджето-проектътъ, нѣмахме сегашний законъ за окръжнитѣ съвѣти; нъ щомъ се прие законопроектътъ за окръжнитѣ съвѣти и станъ законъ, прѣдвидената помощъ трѣбва да имъ се даде отъ правителството, защото това го изисква самия законъ и най-сетнѣ, това го диктува и здравий разумъ. Другъ е въпросътъ да се поиска тая помощъ да се върне послѣ на държавата; нъ прѣдставителитѣ нѣма да го рѣшатъ и правителството не го иска.

Зах. Градинаровъ: (Гласове: Исчерпано е!) Г-нъ Шивачовъ, прѣдъ видъ да направи нѣкое прѣдложение по гл. VIII станъ да говори, и като се отдалечи отъ прѣдмѣта, поченъ да се впуска върху въпроси рѣшени. Той намѣри случай, по обыкновенно му пакъ да оплаква бѣдното население, на гърба на което щѣлъ да падне незная какъвъ си товаръ. Менъ ми се чини, че г-нъ Шивачовъ нѣмаше за какво да говори, тъй като самъ г-нъ М-рътъ на Вжтр. Дѣла, който е внесълъ тоя бюджето-проектъ, казва, да се видоизмени § 14-й, безъ да се смалѣва суммата му и да се каже «помощи за окръжнитѣ съвѣти 354.660 лева.» Слѣдъ туй обяснение, нѣмаше защо да казва г-нъ Шивачовъ нищо, защото ние сме прѣдвидѣли една алинея въ закона за окръжнитѣ съвѣти, споредъ която ще се даватъ такива помощи отъ правителството. А ако Нар. Събрание вотира суммата 354.660 лева, не ще направи ни грѣхъ, ни прѣстѣпление, тъй като г-нъ М-рътъ на Вжтр. Дѣла — азъ съмъ напълно увѣренъ — ще гледа, щото тамъ, гдѣто окръж. съвѣти съставятъ свои бюджети, ще имъ отпусна помощъ само колкото имъ недостига. Най-сетнѣ, тия пари нѣма да се дадатъ за нѣкои чужди хора, а за нашитѣ окръжия. Азъ бихъ желалъ, да се отпуснатъ за улучшенията на окръжията 500.000 л., защото тия пари нѣма да се хвърлятъ въ батака. И ми се чини, върху тоя въпросъ да се говори повече, нѣма защо, та на основание 14-й чл. отъ Правилника, прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ. (Прѣкрашаватъ се припирнитѣ).

Прѣдсѣд.: Ще се гласува 14-й §. Който го неприема съ предложението заглавието му «помощи за окръжнитѣ съвѣти 354.660 лева» да си вдигне рѣката. (Меншество). Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете) «глава IX. Вещественни расходи.

§ 15. Канцелярски разноси, «Държавенъ Вѣстникъ», купуване и поправка мебели за канцеляритѣ на правителственитѣ учрѣждения и отопление и освѣтление тия помѣщения, както и помѣщенията на полицейската стража 150.480.» (Приема се).

(Чете) «§ 16. Командировки на окр. управители: на I-ст. по 1.200 лева, а на II и III-ст. по 1.000 24 000.» (Приема се).

(Чете) «§ 17. Командировки на членовѣтъ отъ постояннитѣ комисии: на Софийската, Варненската, и Руссенската по 3.500 лева, а на останалитѣ по 3.000 л.=70.500.» (Приема се).

(Чете) «§ 18. Командировки на членовѣтъ отъ окр. съвѣти (чл. 8-й отъ закона за окр. съвѣти) 50.000.» (Приема се).

М-ръ Стамболовъ: Въ § 17-й, а тъй също и 18-й, се хортува за командировки на членовѣтъ отъ окръжнитѣ съвѣти и постояннитѣ комисии. Цѣлата сума възлиза на 120.500. Така щото, ако Събранието намѣри за добръ, да заличи тия параграфи и суммитѣ имъ да внише въ § 14-й, при помощитѣ за окръжнитѣ съвѣти. И тогава, цѣлата сума на помощта ще възлѣзе на 475.160 л. Зарадъ туй, Събранието може да рѣши да загаси тия §§, или да ги присѣдини къмъ вотираний вече § 14-й.

Герчо Ранчовъ: Менъ ми се чини, че по-добръ е да се присѣдинятъ вмѣсто да се заличаватъ.

Прѣдсѣд.: И тъй г-нъ М-рътъ на Вжтр. Дѣла прѣдлага, щото суммитѣ прѣдвидени въ параграфитѣ 17 и 18-й да се присѣдинятъ къмъ § 14-й, който да възлиза на 476.160 лева, а §§ 17 и 18-й да се унищожатъ. Приема ли Нар. Събрание това прѣдложение? (Приема се.)

Докл. Симеоновъ: § 19, става 17, по новата нумерация. (Чете).

«§ 17. Наемъ помѣщения за правителственитѣ учрѣждения, затвори и полицейската стража и незначителни поправки на правителственитѣ здания и помѣщенията за полицейската стража, както и за направата на кровати въ тѣзи послѣднитѣ 95.000 лева. (Приема се.)

(Чете): «§ 18. За обмундирование на полицейската стража 175.000 лева.

М-ръ Стамболовъ: Трѣбва да стане една поправка. Тая сума трѣбва да се увеличи съ 5.000 л. които приехме по-горѣ за обмундирование на смотрителитѣ и надзирателитѣ, та да стане туку единъ общъ § «за обмундирование на полицейската стража и надзирателитѣ и смотрителитѣ при затворитѣ. Тогава суммата по § 18 ще бѣде 180.000 лева вмѣсто 175.000 лева.

Прѣдсѣд.: Който неприема да се добавятъ къмъ § 18-й, приетитѣ по-горѣ 5.000 лева за обмундирование надзирателитѣ и смотрителитѣ при затворитѣ, да си вдигне рѣката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете).

«§ 19. Купуване и поправка оружје за полицейската стража 75.000 лева.» (Приема се.)

«§ 20. Прѣпращание отъ едно мѣсто на друго оружје, облѣкло и други стражарски и правителствени вещи и за прѣпращание арестанти и други лица отъ едно мѣсто на друго 8.000 лева.» (Приема се.)

«§ 21. Пятни и дневни пари на стражаритѣ (чл. 179 отъ Устава за полицейската стража) 4.000 лева.» (Приема се.)

«§ 22. Награда на отличивши се и потърпевши загуби стражари (чл. 177 от Устава за полицейската стража) 6.500 лева» (Приема се.)

Суммата по § 37 не се предвижда.

«§ 23. Подържане арестантите и купуване облякло, крехети, дюшети, възглавници, разна покщнина и други разноски като: окожи, кофари, тенекни, конци, сапуни, кпанне, бръсване и надене збжи на арестантите, чистение затвора и др. 41.000 лева». (Приема се.)

«§ 24. Храна на арестантите, отопление и осветление затворитъ 230.000 лева». (Приема се.)

«§ 25. Купуване оръдия и материали за работа на арестантите (членъ 39 отъ Правилника за затворитъ) 5.000 лева». (Приема се.)

«§ 26. Купуване литографии за правителственитъ учрждения 3.000 лева». (Приема се.)

«Глава X. § 17. Пособие на поборницитъ 6.000 лева».

Комисията е повишила тая сума на 10.000 л. (Приема се.)

(Чете): «Глава XI.

§ 28. Поправки и подържане памятницитъ и купенитъ домове, въ които е живѣлъ 0 БОЗЪ почившии ЦАРЬ-ОСВОБОДИТЕЛЪ 8.000 лева». (Приема се.)

«Глава XII.

§ 29. Обезщетение на чиновници, длжноститъ на които се закриватъ (членъ 30 отъ Закона за чиновницитъ) 5.000 лева». (Приема се.)

«§ 30. Възнаграждение на чиновници прѣдавани на съдъ и оправдани (чл. 46 отъ сжщия законъ) 4.000 л.» (Приема се.)

«Медицинска часть. Глава XIII. § 31. Съдържане личний съставъ на санитарното управление.

«1 Директоръ 7.008 л., «Комисията е повишила заплатата му на 7.200 л., понеже имало нужда за способно лице. За това го сравнихме съ главнитъ секретари и другитъ директори. «1 Поддиректоръ, Началникъ на Санитарний Отдѣлъ и Секретаръ на Медицинский Съвѣтъ 5.400 л., споредъ комисията 5.580 л. 1 Началникъ на Ветеринарната часть 5.400 лева. 1 Старши помощникъ Секретаря 3.000 л. 1 Младши помощникъ Секретаря 2.004 л. Възнаграждение на прѣдѣдателствующий и членовѣ на Медицинск. Съвѣтъ на 8 души по 960=7.680 л. Възнаграждение на членовѣ на аптекарската комисия 480 л. 1 Архиваръ-Регистраторъ 2.004 л. 1 неговъ помощникъ 1.500 л. Писари и разсилни 6.620 лева.» (Приема се.)

«Глава XIV. § 32. Съдържане на личний съставъ на лабораторията.

1 Химикъ 6.000 л. 1 Помощникъ-Химика 4.008 л. 1 Фелдшеръ-Аптекарь 1.200 л. 1 разсилень 900 лева». (Приема се.)

«Глава XV. § 33. Съдържане на личний съставъ на Ветеринарната часть.

12 окръжни ветеринарни лѣкари по 4.008=48.096 лева. 11 ветеринарни фелдшери 1.200=13.200 лева». (Приема се.)

«Глава XVI. § 34. Съдържане личний съставъ на I-во и II-класнитъ болници. Личний съставъ на Александровската болница.

3 старши лѣкари по 5.400=16.200 лева, 2 ординатори по 4.008=8.016 л. 1 Надзирателъ 2.400 л. 1 неговъ помощникъ 1.500 л. 1 Секретаръ 1.500 л. 1 Фармацистъ 2.400 лева

6 фелдшери по 1.200=7.200 л. 1 писаръ 960 л. слуги (въ това число и слуги за лудницата) 18.000 лева».

Личний съставъ на първокласнитъ болници въ Варна и Търново по 150 лѣгла, а въ Пловдивъ, Руссе и Видинъ по 100 лѣгла.

7 старши лѣкари (въ Варна и Търново по двама, а въ Пловдивъ, Руссе и Видинъ по единъ) по 5.400=37.800 л. 7 ординатори сжщо по 4.008=28.056 л. 5 фармацисти по 2.100=10.500 л. 5 надзиратели по 2.100=10.500 л. 3 помощници на надзиратели (въ Търново, Варна и Пловдивъ) по 1.200=3.600 лева 5 писари по 960=4.800 л. 20 фелдшери по 1.200=24.000 лева, слуги (въ Варна 12.000 лева; въ Търново, Руссе и Пловдивъ по 7.720 лева, а въ Видинъ 5.000)=40.160 лева.

17 II-класни болници съ по 50 лѣгла въ Шуменъ, Кюстендилъ, Свищовъ, Севлиево, Ловечъ, Пазъвенъ, Вратца, Ломъ, Силистра, Разградъ, Рахово, Трънъ, Бургазъ, Сливенъ, Ст. Загора, Хасково и Т.Пазарджикъ.

17 болнични лѣкари (сжщитъ и окръжни) по 5.400=91.800 л. 17 надзиратели по 1.500=25.500 л. 34 фелдшери по 1.200=40.800 лева 17 писари по 804=13.668 лева. За слуги по 2.500 л. за всѣка болница =42.500 лева.

Комисията съ съгласието на г-на М-ра на Вжтр. Дѣла, е направила само едно измѣнение; тя е увеличила заплатитъ на фелдшеритъ по 1.440 л. и то само на фелдшеритъ при първокласнитъ и второкласнитъ болници.

К. Мерзчиевъ: Г-да прѣдставители! Въ § 34-й сж прѣдвидени 34 второкласни болници. Азъ ще направя едно малко прѣдложение, на което вѣрвамъ ще се съгласите синца. Вжсто 17 да станжтъ 18 болници, именно една да се прибави за въ Троянската околия, гдѣто както ви е извѣстно е заразена отъ сифилисъ. Заради това, азъ мисля, че и г-нъ М-рътъ ще се съгласи на това. А вѣрвамъ, че и мнѣнието на г-на Шивачова, нѣма да бжде противно.

Прѣдсѣд.: Дѣйствително, има едно прошение отъ Троянската околия до г-на М-ра, и се казвало, че болестта е особено развита.

М-ръ Стамболовъ: Ако Събранието е расположено да отпусне помощъ за отварянето на още една болница, азъ несъмъ противъ, но не искамъ тая болница да бжде второстепенна а околийска. Заради това, може да се увеличи сумжата, която по-долу се прѣдвижда, за помощи на околийски болници.

К. Мерзчиевъ: Съгласенъ съмъ.

Прѣдсѣд.: Който не приема 34-й §, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Симеоновъ: (Чете) «Глава XVII. § 35 Околийски лѣкари и фелдшери.

6 окръжни лѣкари (гдѣто има първокласни болници) по 5.400=32.400. 61 околийски лѣкари по 4.800=292.400. 67 околийски фелдшери по 1.200=80.400».

Т. А. Божиновъ: Ще моля г-на М-ра да ми каже, защо е прѣдвидѣлъ само 61 околийски лѣкари: да ли окръжнитъ лѣкари, ще изпълняватъ въ сжщото врѣме и длжността на околийски лѣкари?

М-ръ Стамболовъ: До сега всѣка околия не е имала особень лѣкаръ. Причината е била, че въ бюджетътъ не сж били прѣдвидени. Сега ще гледаме по възможности, да има въ всѣка околия по единъ лѣкаръ. Било че въ околията имало окръженъ

центръ, било че нѣмало, околийски лѣкаръ да има. Тамъ, гдѣто въ центра на окръжieto има окръженъ лѣкаръ, той ще изпълнява длъжността и на околийски лѣкаръ и ще върши двѣ работи. По напредъ, споредъ законътъ, прѣдвиждаше се, окръжните лѣкари да бждатъ като началство на околийските.

Прѣдсѣд.: Който не приема 35-й §, да си вдигне ръката. (Приема се).

Доклад. Симеоновъ: (Чете) «Глава XVIII. § 36. Съдържание личний съставъ на Оспенний Институтъ.

1 Директоръ 1500 л. 2 Ваксинатори по 1200=2400. Слуги 1.200». (Приема се).

(Чете) «Глава XIX. § 37. Съдържание личний съставъ на карантиннитѣ управления.

Възнаграждение на Карантинний лѣкаръ въ Варна 1200. Въ Бургазъ и Балчикъ на двама по 840=1680, споредъ комисията по 900=1800. 2 санитари въ Варна по 720=1440, споредъ комисията по 900=1800. 2 санитари въ Бургазъ и Балчикъ по 600=1200, споредъ комисията по 720=1440 л.».

Комисията е направила незначителни увеличения въ цифритѣ на тоя §, като е имала прѣдъ видъ, че мѣстата, гдѣто трѣбва да отиватъ карантиннитѣ лѣкари сж отдалечени отъ градищата, а прѣдвиденитѣ сумми бѣха малки за исплащане кола, за идване до тамъ. На това увеличение се е съгласилъ и г-нъ М-рътъ. (Приема се).

(Чете) «Глава XX. Вещественни разноски.

§ 38. За обдържане библиотеката при Санитарното управление и Медицинский съвѣтъ 1000» (Приема се).

«§ 39. За обдържане лабораторията 2000» (Приема се).

«§ 40. Канцелярски разноски за болницитѣ и за окръжните и околийските лѣкари и фелдшери медицински и ветеринарни 110.000» (Приема се).

«§ 41. Купуване и поправка мебели и покъщнина; купуване и доставка облѣкло, завивки и постилки, прание и баня на болнитѣ, отопление и освѣтление болницитѣ и аптекитѣ и храна на болнитѣ 450.000». (Приема се).

«§ 42. Разноски за погребение умрѣлитѣ и възнаграждение на священникитѣ за разни трѣби, (отъ които 1000 л. за поддържане особенъ священникъ въ Александровската болница) 7000». (Приема се).

«§ 43. Купуване и доставка лѣкарства, хирургически инструменти и прибори, превръзачни сръдства и пр. 70.000». (Приема се).

«§ 44. Наемъ на болнични помѣщения, аптеки и канцелярии за лѣкаритѣ въ околитѣ, гдѣто нѣма аптеки и за незначителни поправки на тия помѣщения 25.000». (Приема се).

«§ 45. Прѣпращане болни отъ едно мѣсто на друго и поддържане кола и конье при болницитѣ 5000». (Приема се).

«§ 46. Командировки на лѣкаритѣ и фелдшеритѣ медицински и ветеринарни 36.000». (Приема се).

«§ 47. Възнаграждение на лѣкаритѣ, които въ отсъствие на окръж. и околийските лѣкари, изпълняватъ длъжноститѣ имъ 6000». (Приема се).

«§ 48. Наемъ, помѣщение, отопление, освѣтление, купуване и прѣхрана телетата и канцелярски разноски на Оспенний Институтъ 5000». (Приема се).

«§ 49. Разноски за карантинни цѣли 8000». (Приема се).

«§ 50. За лѣчение бѣдни българи въ странство 5000». (Приема се).

«Придвидената помощъ за поддържане болницитѣ въ Южна България не се прѣдвижда».

Заради това комисията съ съгласието на г-на М-ра, прѣдвидѣ 50.000 лева.

М-ръ Стамболовъ: Тоя § трѣбва да се видоизмѣни. Именно, да стане «§ 51. Помощъ за поддържане околийски болници 50.000 лева». И съ часть отъ тая помощъ ще се поддържатъ околийски болници, дѣто се окаже за нужно, както на пр. въ Троянъ, а другата часть ще се раздава на съществуващитѣ вече околийски болници.

Прѣдсѣд.: Който не приема § 51, помощъ за поддържане околийски болници 50.000 л., да си вдигне ръката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад. Симеоновъ: (Чете)

«§ 52. Непрѣдвидени разноски 5000 л.» (Приема се).

«§ 53. Безусловенъ фондъ 30.000 л.» (Приема се).

«§ 54. Запазенъ фондъ 4% отъ общата сума, споредъ бюджетно-проекта 277.871 л.» (Приема се).

Друго нѣма.

Прѣдсѣд.: И тъй бюджета по Вътрѣшнитѣ Дѣла се свърши. Давамъ 5 минути отихъ.

(Послѣ распускъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се продължава. На дневний редъ иде: доклада на комисията по законопроекта за истрѣбление разбойничеството.

Г-нъ докладчикътъ да заеме мѣстото си.

Докл. Ранчовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ за истрѣбление разбойничеството“.

(Приема се).

(Чете) «Чл. 1. Въ околитѣ гдѣто се появѣтъ разбойници, ако полицейската стража е недостатъчна за истрѣблението имъ, Министрътъ на Вътрѣшнитѣ Дѣла, по прѣдставление на надлѣжния окръженъ Управителъ, разрѣшава да се образуватъ особенни потери». (Приема се).

(Чете) «Чл. 2. За да се приеме нѣкой за потераджия, освѣнъ условията, които се изискватъ за полицейски стражаръ, трѣбва: 1) да е запознатъ добръ съ мѣстността, гдѣто върлуватъ разбойници и 2) да е прѣпоръчанъ отъ общинското управление за честенъ и неустрашимъ. Потераджиитѣ се зачисляватъ и уволняватъ отъ Окрѣжния Управителъ по прѣдставление отъ надлѣжния Околийски Началникъ». (Приема се).

(Чете) «Чл. 3. На потераджиитѣ за всичкото врѣме, прѣзъ което служатъ, се плащатъ отъ държавата въ мѣсецъ по 65 л. на пѣшитѣ и 90 лева на коннитѣ. Оръжие имъ се дава тоже отъ държавата, а дрѣхи си правятъ сами».

Тоя членъ комисията, съ съгласието на г-на М-ра на Вътрѣшнитѣ Работи е видоизмѣнила както слѣдва: платитѣ на пѣшитѣ потераджии е увеличила отъ 65 на 75 лева, а на коннитѣ отъ 90 на 100 лева. Освѣнъ това, тя прибави, щото потераджиитѣ, които си правятъ дрѣхитѣ на свои разноски, да бждатъ форменни. Като е направила комисията това увеличение, водила се е отъ

следующитѣ съображения: за да бѣде челоуѣкъ потераджия, трѣбна да е младѣ, юнакъ, да разбира мѣстноститѣ и да е неустрашимъ; а щомъ задѣлжаваме такъвъ челоуѣкъ да служи за 65 лева на мѣсець, ще имаме хора по малко способни, а тъй сѣщо и за коннитѣ ще бѣде недостатѣчна прѣдвидѣната въ проекта заплатата. За това комисията рѣши, да се увеличи платата както на пѣшитѣ, тъй и на коннитѣ потераджии а при това, да иматъ форменни дрѣхи, защото има случай и пр., отива нѣкой въ гората, явява се прѣдъ него челоуѣкъ съ пушка въ своитѣ собствени дрѣхи и не се знае да ли е разбойникъ или отъ потерата. Комисията е прѣдвидѣла това, за да могатъ пѣшницитѣ свободно да си ходятъ по работата.

Свящ. Франговъ: Искамъ да направя една забѣлѣжка. Тукъ се казва, че оръжие имъ се дава отъ държавата, а дрѣхи си правятъ сами. Какви ще бѣдѣтъ тия дрѣхи? Да се каже: «Забѣлѣжка. Особната униформа се опрѣдѣля отъ г-на М-ра на Вжтр. Дѣла за потераджиятъ». Само тогава ще се познаватъ, че сѣ потераджии и населението ще знае кое е потера.

Н. Станевъ: Г-да! Съ исканieto на Свящ. Франгова за да се прибави една забѣлѣжка къмъ чл. 3-й, щото формата на дрѣхитѣ на потераджиятъ да се опрѣдѣли съ особенъ правилникъ отъ М-ра на Вжтр. Работи, не съмъ съгласенъ за това, защото въ чл. 1-й е казано: (Чете) «Въ околнитѣ, гдѣто се подвикътъ разбойници, ако полицейската стража е недостатѣчна за истрѣблението имъ, М-рътъ на Вжтр. Дѣла, по прѣдставление на надѣжния Окрѣженъ Управителъ, разрѣшава да се образуватъ особенни потери». Слѣдователно, отъ духътъ на чл. 1-й иде да се разбере, че съставителътъ на закона е ималъ прѣдъ видъ, че потераджиятъ ще бѣдѣтъ съ униформа, както стражаритѣ. Тѣй щото, забѣлѣжката на Свящ. Франгова не е на мѣстото си и моля да си остане членътъ тѣй, както е, т. е. формата на потераджиятъ да бѣде както на полицейскитѣ стражаре.

М-ръ Стамболовъ: Въ законопроекта е казано, потераджиятъ да си правятъ сами дрѣхитѣ. Ако Нар. Събрание рѣши да имъ се правятъ дрѣхи отъ хазната и да бѣдѣтъ както на стражаритѣ, тогава, макаръ и да бѣхъ съгласенъ съ комисията да имъ се увеличи заплатата, прѣдлагамъ да си остане заплатата както е въ законопроекта, а оръжия и дрѣхи да имъ се даватъ отъ държавата. Щомъ имъ се даватъ дрѣхи отъ държавата, не трѣбна да имъ се увеличава заплатата.

Докл. Ранчовъ: Ако се правятъ на държавна сѣтка дрѣхитѣ, въ такъвъ случай, комисията и азъ се съгласявамъ да остане платата сѣщата, а пъкъ дрѣхитѣ да бѣдѣтъ отъ хазната.

П. Куцаровъ: Щѣхъ да кажъ, че дрѣхитѣ на потераджиятъ трѣбна да се правятъ отъ правителството. Да си правятъ сами, нѣма си мѣсто, защото тѣ служатъ само малко врѣме до гдѣто се прѣкрата разбойничеството. За това се съгласявамъ съ мнѣнието на г-на М-ра на Вжтр. Дѣла. По-вече нѣма какво да кажъ.

Тод. Кировъ: Да оставимъ щото униформата на потераджиятъ да се прави отъ държавата, ще се срѣщатъ спънки, защото потерата не е учрѣждение постоянно а може да потребѣва за малко мѣста и за малко врѣме. За това прѣдлагамъ, както първоначално каза г-нъ докладчика на комисията, да се увеличи заплатата, а дрѣхитѣ или униформата да си правятъ сами споредъ указанието на правителството.

Хр. Дюкмеджиевъ: Понеже е думата за формата, да ли правителството да я прави или тѣ частно, мисля, не е голѣма

работа да се смѣта ще бѣде ли сѣжно на правителството или не. Каква работа ще вършѣтъ? Тѣ сѣ хора, които ще бѣдѣтъ изложени на опасностъ съ живота си по границитѣ, гдѣто може да ги срѣщне всѣкакво зло. Но както и по-напредъ казахъ, може единъ мѣсець да служи нѣкой отъ тѣхъ и като го испаднатъ, не може да носи формата като гражданинъ, та трѣбна да я хвърли и да прави друга. Умѣстно каза г-нъ М-рътъ и г-нъ докладчика се съгласи, да останѣтъ дрѣхитѣ да се правятъ за смѣтка на държавата; а гдѣто каза и г-нъ Кировъ, че ще се срѣщнатъ спънки за държавата, азъ мисля, че нѣма да станѣтъ никакви спънки. Трѣбна да се мисли и за другитѣ хора колко пари ще похарчатъ ако сами си правятъ дрѣхи за едно малко врѣме. За това прѣдлагамъ да се прѣкратѣтъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: Приема ли Нар. Събрание въпроса за исчерпанъ? (Приема се).

Ще се гласува чл. 3-й. Който го приема, както се поправи сега отъ г-на докладчика, съ когото се съгласи и г-нъ М-ръ, т. е. заплатата да си остане сѣщата а дрѣхитѣ да се правятъ отъ хазната да си вдигне ржката. (Болшинство). Приема се.

Докл. Г. Ранчовъ: (Чете) «Чл. 4. Потеритѣ се намиратъ подъ командата на Околийския Началникъ или опрѣдѣленитѣ отъ него стражаре. Въ случай на нужда, потерата може да поиска помощъ отъ най-близнитѣ общински власти, а така сѣщо и да минува въ друга околия. Общинскитѣ власти сѣ длѣжни да даватъ поисканата отъ потерата помощъ незабавно и не по-малко отъ 10 души на всѣки сто къщи. За въорѣжение на назначенитѣ отъ общинскитѣ власти за помощъ на потеритѣ лица, своерѣменно се отпущатъ по распорѣжданieto и усмотрѣнието на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, нужното число пушки и патрони отъ правителственнитѣ складове».

Т. А. Вожиновъ: Ще моля г-на М-ра да обясни, какъ разбира, когато споредъ чл. 1-й на законопроекта, гдѣто числото на жандармерията е недостатѣчна, се учрѣждаватъ особенни потери. Въ други мѣста сѣ достатѣчни, тия жандаре. По 4-й чл. иматъ ли право и жандаритѣ да преминуватъ въ друга околия, както е дадено това право на потеритѣ. Ако не разбира така г-нъ М-ръ, то да се тури, че и жандаритѣ да може да прѣминуватъ границата на околията, защото много пѣти става, че нѣматъ възможностъ да изиѣстѣтъ близостоящитѣ началници, да продължаватъ прѣслѣдванието на разбойницитѣ.

М-ръ Стамболовъ: Съ тоя законъ, както и по-напредъ по практиката бѣше, на тия които прѣслѣдваха разбойници, не само се позволяваше на жандаритѣ и окол. началници да минуватъ въ друга околия, въ и окр. управители минуваха въ другъ окрѣгъ. Соф. Окр. Управителъ стоя въ Пазарджикския окрѣгъ 20 дена да прѣслѣдва разбойницитѣ. Тѣй щото, жандаритѣ, подъ които ще се намиратъ потеритѣ, а както мисля, приставитѣ ще бѣдѣтъ началници на потеритѣ, може да минуватъ въ три даже околии. Цѣльта на закона е да се уловѣтъ разбойницитѣ и движението на тия, които прѣслѣдватъ разбойницитѣ, не може да стѣснява тоя законъ.

Т. А. Вожиновъ: Искамъ да зная само, да ли иматъ право, като управляватъ потеритѣ да минуватъ границата на околията. Жандаритѣ безъ да иматъ допълнителни лица, както потеритѣ, иматъ ли право да минуватъ границата на околията.

М-ръ Стамболовъ: Разбрахъ г-на Божинова и му отговорихъ, а той трѣбваше да разбере отъ отговора, че иматъ право.

Прѣдсѣд.: Който не приема чл. 4-й както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, приема се.

Докл. Ранчовъ: (Чете) «Чл. 5. Въ околии на които началниците нѣматъ помощници, Министертъ на Вжтр. Дѣла може да назначава, ако стане нужно по единъ приставъ специално по прѣслѣдване разбойниците. Разносикътъ по съдържанието на така назначенитѣ пристави се покриватъ отъ кредита за полицейската стража».

Комисията е измѣнила чл. 5-й както слѣдва: (Чете)

«Чл. 5. Въ околии, на които началниците нѣматъ помощници Министертъ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла по прѣдставление на Окр. Управителъ, назначава по единъ приставъ специално по прѣслѣдване разбойниците. Разносикътъ по съдържанието на така назначенитѣ пристави се покриватъ отъ кредита за полицейската стража». (Приема се).

«Чл. 6. Потеритѣ нѣматъ право да зематъ отъ населението нищо безплатно».

За да се избѣгнатъ разни експлоатации отъ страна на населението при доставяне храна за потеритѣ, комисията е измѣнила тоя членъ така: (Чете)

«Чл. 6. Потеритѣ нѣматъ право да зематъ отъ населението нищо безплатно, обаче ползуватъ се съ правата прѣдвидѣни въ чл. 29-й отъ Устава за полицейската стража.

Членъ 29-й отъ Устава за полицейската стража казва така: (Чете) «Стражаретѣ се ползуватъ на всѣкадѣ за свое помѣщение, гдѣто нѣма ханъ или кръчма за прѣнощуване, въ който случай се обръщатъ къмъ вмета. За храна за себѣ си и за конѣтъ си той плаща по установената такса, а за помѣщение за участковитѣ стражаре, ако нѣма общински домъ, то Окр. Управителенъ свѣтъ се распорѣжда и пр.»

Защото за стражаретѣ е прѣдвидѣна такава такса а за потераждитѣ нѣма, може да се случи да отидатъ въ едно скромно мѣсто и да имъ взематъ за спание на всѣкого едного по 10 гр.

Прѣдсѣд.: Който не приема 6-й чл. съ измѣнението на комисията, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Ранчовъ: (Чете) «Чл. 7. Всѣки потераждия се снабдява отъ Околийския Началникъ съ свидетелство, съ което се удостоверява личността и длъжността му. (Приема се).

«Чл. 8. Ако нѣкой потераждия осакатѣе, или умрѣ при изпълнение служебнитѣ си обязанности, нему или на семейството му се дава инвалидна пенсия, съгласно съ закона за инвалидното съдържание отъ 25 Ноемврий 1880 година.»

На тоя членъ комисията е прибавила една забѣлжка, която гласи тъй: «Ако при изпълнение на служебни обязанности се поврѣди или убие коня на потераждията, стойността му се плаща отъ държавното съкровище».

Прѣдсѣд.: Който не приема чл. 8-й заедно съ забѣлжката му, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи приема се.

Докл. Ранчовъ: (Чете) «Чл. 9. Всѣки потераждия, който убие или улови живъ нѣкой разбойникъ, получава, споредъ важността на разбойника и степеня на подвига, отъ 50 до 500 л. награда, която се отпуща съ приказъ отъ Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла».

П. Славковъ: Въ таквъ случай, Окр. Управителъ трѣбва да констатира, че конѣтъ на коннитѣ потераждия сж добри, защото въ извѣстенъ случай, единъ потераждия ще дойде съ сакатъ конъ, ще каже, че по прѣслѣдване на разбойникитѣ ми се разбодѣ коня, хвана го текнефесъ и трѣбва да ми се плати.

Докл. Ранчовъ: Когато се вземе нѣкой за потераждия, гледа се първо лицето. Ако е конникъ и има лошъ конъ, нѣма да се вземе таквъ. Естествено, трѣбва и той и коня, да сж здрави. Тоя членъ казва тъй: (Прочита го още единъ пжтъ).

Свящ. Франговъ: Мисля, г-да тукъ, въ тоя членъ между думитѣ «награда която», да се прибави: «по прѣдставление на надлѣжния Окр. Управителъ.»

Докл. Ранчовъ: Прѣдложението на Священника Франгова нѣма си мѣстото, защото това, което се подразбира отъ закона, не трѣбва да се прибавя. Това, което направи единъ потераждия, е извѣстно както на М-ра, тъй на Окол. Началникъ и Окр. Управителъ. (Приема се).

(Чете) «Чл. 10. Оня, който укрива разбойници, дава имъ хлѣбъ, или знае дѣ се намиратъ, па не обади на властѣта, наказва се отъ надлѣжния окръженъ сждъ, споредъ степеня на вината му, съ затворъ отъ 3 до 15 години».

Това стоеше тъй въ законопроекта, а комисията го измѣни като прибави слѣдъ думата: «хлѣбъ» — «оръжие и припаси» и пр. наказва се съ затворъ отъ 3 до 15 години.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори?

Д. Козници: Г-да! Менъ ми се струва, че ако приемемъ тая редакция, малко ще излѣзе непрактична, за това, защото тамъ, гдѣто върлуватъ хайдуци или харамли, накарватъ хората и неволно да имъ даватъ хлѣбъ. За това, да се каже: «ако умишлено имъ даватъ хлѣбъ», тогава да подпадатъ подъ тая категория.

М-ръ Стамболовъ: Има много хора, които дѣйствително не се ползуватъ съ награда, като даватъ припаси на разбойникитѣ, нѣ като имъ заржчатъ послѣднитѣ, даватъ. Такива хора, вмѣсто да носятъ припаси и пр. на разбойникитѣ, длѣжни сж да кажѣтъ на правителството, защото, кой не ще се съгласи, че властѣта на правителството трѣбва да се уважава по-вече отъ колкото на разбойника. По зла воля ли било или не, то е все едно, но ако по пжтъ го е намѣрилъ нѣкой разбойникъ и му взелъ хлѣба, то е друго.

Докл. Ранчовъ: Г-нъ Козници не е разбралъ думата: «и дава». Ако ме намѣри разбойникъ въ гората, може да ми земе хлѣба и нѣма какво да му направя.

Н. Шивачовъ: Бихъ молилъ г-на М-ра на Вжтр. Дѣла да се даде по широко тълкувание на тоя членъ. Знае много хора, които слѣдъ като сж обадили на властѣта, че синоветѣ имъ сж земени въ робство отъ разбойникитѣ и искатъ пари за откупъ, правителството не е имало възможность или не е желало, не знае, да може да отърве отъ ржцѣтъ на разбойникитѣ тия хора. Имаше случай съ единъ синъ на единъ жителъ отъ Троянската Околия. Искѣха му разбойникитѣ 100 и толкозъ лири за откупъ. Каза челоуѣка на Окол. Началникъ, нѣ и Окол. Началникъ не можа да направи нищо за да се отърве синъ му. Прати паритѣ на разбойникитѣ и отърва сина си. Властѣта го затвори послѣ като укривателъ на разбойници. Моля да се дадѣтъ по подробни обяснения по тоя членъ, за да не пострадатъ нѣкои невинни хора. Много лесно е да се даватъ подъ сждъ невинни хора, а да гонимъ раз-

бойници, трябва да туримъ въ опасностъ своя животъ. За това, повторно моля г-на М-ра да даде обяснение на тоя членъ, за да не пострадатъ невинни хора.

Ив. Халачовъ: Касателно за това, което забѣлжи г-нъ Шивачовъ, ще кажа, че у насъ е нѣмало случаи разбойници да зематъ синътъ на нѣкого, да искатъ откупъ и властта да го прѣсѣдватъ и дава подѣ съдъ като укривателъ на разбойниците. Това е измислена дума отъ главата на г-на Шивачова. А пъкъ за гаранция, че полицейскитѣ чиновници у насъ трѣбва да прѣсѣдватъ разбойниците, трѣбваше г-нъ Шивачовъ да прочете чл. 11, съ който щѣше да се задоволи, защото тамъ се казва: (Чете) «Чл. 11. Чиновникитѣ отъ полицията, а така сѣщо и потеритѣ, за които се докаже, че съ немарливостта си, или съ невземане своеврѣменно нуждитѣ мѣрки, дали сѣ възможностъ на разбойникитѣ да избѣгатъ, и да се криятъ, отчисляватъ се и се даватъ подѣ съдъ за наказание съ затворъ отъ 6 мѣсеца до 3 години». Значи, ако тѣ не прѣсѣдватъ разбойникитѣ, отчисляватъ се и се даватъ подѣ съдъ. Тѣй щото, желанието на г-на Шивачова да се даватъ обяснения, не е на мѣсто, защото не се казва «ако земе хлѣбъ на нѣкого», а закона наказва, който дава нарочно хлѣбъ.

Н. Шивачовъ: Лесно е да се говори тукъ въ Нар. Събрание, особено както говори г-нъ Халачовъ. (Гласове: Искерпанъ е въпроса!). Азъ искахъ да се даде по широко тълкувание на тоя членъ. Лесно е на г-на Халачова да сѣди у дома, въ може да испадне на нѣкое друго мѣсто и да даде всичко, само да спаси живота си. (Смѣхъ). Много отъ българскитѣ граждани, на които мѣстото е такова, които сѣ изложени между два огня, между двѣ сили, които или трѣбва да обадятъ за хлѣба който имъ се взима, за което ще ги убиятъ разбойникитѣ послѣ, или пакъ като обадятъ и като властта нѣма възможностъ да улови разбойникитѣ, какво казва? Казва, че си наклеветилъ, нѣкого по криво доношение само защото искашъ да се отървешъ отъ закона. Всѣки отъ васъ знае историята на разбойничествата въ источната частъ на България, че бѣха хората принудени да дѣдѣтъ всичко, само да завардатъ своя животъ. Ако г-нъ Халачовъ живѣеше въ гора, ще го питамъ какво ще направи.

М-ръ Стамболовъ: Съмнѣние нѣма, че единъ човекъ, който е наказанъ отъ разбойникитѣ, нѣма нужда да се наказва отъ властта. Нѣ има хора, които намиратъ за себѣ си да бѣдѣтъ въ по-добри отношения съ разбойникитѣ, отъ колкото съ властта. За такива хора, слѣдъ нареждане на закона, който дава по-широки права на властта да прѣсѣдватъ разбойникитѣ, на такива разбира се, ще се налага наказание. Нѣма сѣдилища — ако се намѣрятъ само г-нъ Шивачовъ знае, — да съдятъ хора, които дали откупъ. Тая мода, да искатъ разбойникитѣ откупъ, е по-стара отъ насъ. Има я въ Турция, Гърция, даже и въ Италия. Ако на нѣкой нещастникъ се вземе синътъ отъ разбойници, ще каже на властта и ще се намѣри. У насъ има такива глѣсти мѣста, като море, и властта често иска да намѣри разбойникитѣ, въ при всичкото си старание, не може. Ако ги намѣри, споредъ тоя законъ нѣма добро да видятъ.

Ив. Халачовъ: (Гласове: Искерпанъ е въпроса!).

Прѣсѣд. Който не приема членъ 10-й както е въ проекта да си вдигне рѣката. (Никой не вдига). Значи, приема се.

Декл. Ранчовъ: (Чете)

«Чл. 11. Чиновникитѣ отъ полицията, а така сѣщо и потеритѣ, за които се докаже, че съ немарливостта си, или съ невземане своеврѣменно нуждитѣ мѣрки, дали сѣ възможностъ на разбойникитѣ да избѣгатъ и да се криятъ, отчисляватъ се и се даватъ подѣ съдъ за наказание съ затворъ отъ 6 мѣсеца до три години».

Н. Шивачовъ: Моля г-на М-ра и комисията да обяснятъ: защо по горѣ въ 10-й чл. се казва, че «за укриване даване хлѣбъ и пр.» се наказватъ хората съ затворъ отъ 3 до 14 години, а на чиновникитѣ отъ полицията, които знаятъ много добръ закона, да се налага наказание отъ 6 мѣсеца до 3 години. Азъ мисля, че на ония, които знаятъ закона, трѣбва да имъ се налага по голѣмо наказание отъ колкото на другитѣ. Прѣдлагамъ да се тури наказание отъ 3 до 15 год. на чиновникитѣ отъ полицията, стражаритѣ, пограничнитѣ стражари и потеритѣ.

М-ръ Стамболовъ: Когато законитѣ се втиратъ и по нѣкѣтъ членъ се появи недоразумѣние, Събранието дава нужното тълкувание, което е обязательно заради тия, които прилагатъ законитѣ. Туй нѣщо не е станало, т. е. недоумѣние не се е появило по тоя членъ. Той е много ясенъ. А що се касае до това, защо е прѣдвидено за укривателитѣ по-голѣмо наказание, а за полицейскитѣ чиновници, които съ немарливостта си или съ невземане наврѣмени мѣрки, би дали възможностъ на разбойникитѣ да избѣгатъ, се прѣдвижда по-малко наказание, менъ ми се струва, че е твърдѣ умѣстно; защото безъ укриватели не може да има разбойници и много по-голѣма вина е, да бѣде човекъ укривателъ, отъ колкото немарливъ чиновникъ. Менъ ми се струва, че прѣдвиденото за немарливитѣ чиновници наказание е даже много тежко; въ понесе, разбойничеството тѣжи на населението, нека и тия, които съ немарливостта си би ги пропуснали да избѣгатъ, бѣдѣтъ наказвани.

Докл. Ранчовъ: Ако сѣществуватъ разбойници, има да се благодари на укривателитѣ. Ако нямаше кой да крие и да дава хлѣбъ на хората, разбойници нѣмаше да има на свѣта. Зимно врѣме, разбойникитѣ живѣятъ по къщата си, а лѣтно врѣме излѣзватъ отъ селата, като си приготвятъ по-наврѣдъ ятаци. Заради туй, не е все едно наказанието на потереджикитѣ и ятациитѣ. За първитѣ е достатъчно наказанието отъ 6 мѣс. до 3 год. затворъ. Г-нъ Шивачовъ по-добрь разбира това.

П. Вълчаровъ: (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!) Азъ ниждамъ, че за немарливостъ на чиновникитѣ отъ полицията, е прѣдвидено достатъчно наказание. Заради туй, азъ прѣдлагамъ въпросътъ за обясненъ и искерпанъ. (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ!)

Прѣсѣд. Счита ли Събранието въпросътъ за искерпанъ? (Счита.) Който не приема 11-й чл. да си вдигне рѣката. (Менше-ство.) Приема се.

Декл. Ранчовъ: (Чете)

«12) Ако нѣкое село, махала или колиба укрива разбойници, подлага се на екзекуция по рѣшение отъ Министерския Съвѣтъ. Постановлението на съвѣта трѣбва да бѣде митивирано и да се обнародва въ «Държавенъ Вѣстникъ». Въ него се опредѣля въ какво ще състои и колко дѣна ще трае екзекуцията.»

Комисията, въ съгласие съ М-ра на Вѣтр. Дѣла, е добавила една прибавка въ първия редъ и членътъ ще гласи така: (Чете). «Ако нѣкое село, махала или колиба укрива разбойници, или

отказва своевременно даване на предвидната въ чл. 4-ий отъ настоящия законъ помощъ, подлага се на екзекуция и т. н. т. е. ако откажатъ потеря, разбира се, тѣ утаивають разбойничеството и се наказватъ съ екзекуция по същия редъ, както укривателитѣ.

Ник. Шивачовъ: Да искаже г-нъ М-рътъ на Вжтр. Дѣла мотивитѣ или начинътъ за практикуването на екзекуцията. У насъ сж практикували екзекуция вече, нъ най-сетнѣ незная до колко ще бжде справедливо, ако въ едно село една къща укрива разбойници, а цѣлото село да се наказва. Ако единъ или двама селяне сж виновни, естествено е, че тѣ трѣбва да отговарятъ за укривателството на разбойници. Ние знаемъ, че споредъ главния принципъ, всѣки отговаря зарадъ своитѣ дѣла; тогава на какво основание и защо, зарадъ нѣколко души да се наказва цѣло едно село.

Заради това, г-да представители, азъ бихъ предложилъ, чл. 12-й да се унищожи. Слѣдъ обясненията на г-на М-ра, запазвамъ си правото, за да кажж още нѣщо по-нататѣкъ.

М-ръ Стамболовъ: Екзекуцията ще се прилага, както и до сега. Ако г-нъ Шивачовъ е живѣлъ въ България, той знае. Що се касае до унищожението на 12-й чл. азъ неможж да допусна това нѣщо. 10-й чл. говори за онзи, който укрива разбойници. Ако бждатъ единъ, двама, или трима укриватели, наказватъ се споредъ 10-й чл. Но има случаи, че цѣли села и общини поддържатъ и укриватъ разбойници. И именно, ако се случи и се докаже, че едно цѣло село е поддържало и крило разбойници, тогава цѣлото село се подлага на екзекуция. Защото, разбойници има два вида: единитѣ твърдѣ добрѣ познава г-нъ Шивачовъ, а другитѣ сж общитѣ разбойници. (Гласове: Искерпанъ е въпросътъ! Да се вотира!)

Ник. Шивачовъ: До колкото знаа, г-да представители... (Шумъ. Гласове: Искерпанъ е въпросътъ,) освѣнъ че... Известно е, че споредъ степенята щатъ и да се наказватъ. Какво иска да каже г-нъ М-рътъ, азъ първи пътъ чуя. При такъвъ важенъ въпросъ, какъвто е екзекуцията, азъ ми се чини, че не е лесно току така да се мине и вѣрвамъ, че г-нъ М-рътъ ще ни даде по-подробни обяснения, за да оправдае, турянето на 12-й чл. Даже и сега въ Бѣлюво имало екзекуция, нъ да ли сж виновни всичкитѣ хора? Споредъ свѣденията отъ повече хора, само единъ или двама има, които сж виновни... (Не се чуе) споредъ чл. 12-й, единъ околийски началникъ, ако отиде да лови разбойници и неможе да ги улови, той дава рапортъ и на това основание селото се подлага на екзекуция. Тия работи, много лесно могатъ да се говорятъ, нъ които ще испытватъ на свой гърбъ, ще осжждатъ вашитѣ дѣйствия и дѣйствията на тия, които съ своето... (Тропане). Можете да тропате колкото искате.

Заради това, азъ бихъ молилъ г-да представители, да не приематъ членъ като 12-й и да несъздаватъ едно ново наказание, каквото до сега не е предвидано въ съществуващитѣ закони. Слѣдователно, за да се въведе едно ново и тежко наказание, трѣбва доста да се помисли. Но вие сте свободни, имате болшинството, а азъ си исказахъ мнѣнието.

М-ръ Стамболовъ: Истина е, че на селото Бѣлюво е била наложена екзекуция. Истина е и туй, че такова наказание, не е предвидѣно въ законитѣ, нъ разбойничествата въ Бѣлювскій балканъ зеха такъвъ размѣръ, щото правителството се принуди да наложи екзекуция. И азъ можж да кажж на Събранието, че по-

диръ турянето на екзекуцията, хората които бѣха поддържани и хранени въ Бѣлюво, бѣхж принудени да заминатъ едни въ Македония, други въ Сърбия. Туй се е постигнало съ екзекуцията, която наистина е тежко нѣщо за едно село, нъ разбойничеството е още по-тежко и за народа и за правителството. Не ви е безизвѣстно, че около столицата пощата се обира единъ два пъти и разбойниците се крили тамъ, гдѣто послѣ се наложи екзекуция. Слѣдователно, и отъ сега нататѣкъ, правителството ще налага на такъвизъ мѣста екзекуция, щомъ получи точни свѣдения, че се криятъ разбойници. До сега, макаръ че нѣмаше законъ, за екзекуция, нъ на основание на практиката вършена отъ Военния М-ръ Генерала Еренрота прѣзъ 1880 год., правителството неможаше да постѣпи иначе. Събранието може и да ни осжжда, може и да одобри постѣпката ни; нъ азъ вѣрвамъ, че ще одобри досегашнитѣ мѣрки по истребление разбойничествата. (Гласове: Вѣрно!)

Докл. Ранчовъ: 12-й чл. трѣбва да остане на мѣстото си и г-нъ Шивачовъ да си усмири съвѣстѣта съ слѣдующето съображение. До сега, като укриватели на разбойници се намѣриха кметове и тѣхни помощници. Има сега въ Шуменскій окръженъ затворъ до 40 такива кметове и помощници. А пѣкъ въ кметоветѣ се заключава цѣлото село. Туй, ако г-нъ Шивачовъ незнае, нѣка се научи. 10-й чл. предвижда наказание за одного челоуѣка, а пѣкъ трѣбва да има предвидено наказание и за цѣли села и махали.

Заради това, моля почитаемото Събрание, да се съгласи съ комисията и съ М-ра.

Хр. Векиловъ: Нѣма да говоря повече. Като въпросътъ се разясни, предлагамъ прѣкръщението на дебатитѣ. (Прѣкръщаватъ се дебатитѣ.)

Прѣдсѣд.: Който неприема 12-й чл. както се прочете отъ г-на докладчикъ, да си вдигне ржката. (Само Шивачовъ вдига.) Приема се.

Докл. Ранчовъ: (Чете)

«13) М-рътъ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла може да забрани прѣбиванието на овчари, бичкиджии и други хора въ гориститѣ мѣста, гдѣто върлуватъ разбойници, а сжщо и да прѣселява въ селата ония колибари, които се подозрѣватъ въ укривание разбойници, както и съмнителнитѣ роднини на послѣднитѣ. Той може да забрани на подозреваемитѣ въ разбойничество прѣселенци да се заселяватъ въ пограничнитѣ околии и да заселява въ вжтрѣшността на държавата прѣселенцитѣ, чието пребивание по границата е врдно за общественната безопасностъ.»

Комисията го приема безъ измѣнение.

Хаджи Ив. Хаджи Митовъ: Г-да представители! Тукъ е казано въ 14-й чл., че г-нъ М-рътъ на Вжтр. Дѣла, може да забрани прѣбиванието на овчари, бичкиджии и други хора, на които въ мѣстата върлуватъ разбойници. Искамъ да кажж само това, че между тия мѣста, може да се укаже единъ честенъ гражданинъ или селянинъ, който може да има или бичкиджийница или овчарница. Моля г-на М-ра да се съгласи, да се поисква отъ такива хора гаранция, а не да имъ се унищожаватъ тѣхнитѣ работи. Защото може да има нѣкой търговецъ, който има бичкиджийница или овчарница, или нѣкой желепинъ и разбира се въ тоя балканъ разбойници върлуватъ. Азъ мисля, г-нъ М-рътъ нѣма да се съгласи

на единъ търговецъ, да се прѣкрати търговията. По-добъръ е да се прѣдвиди за такива хора, да даватъ гаранция за своитѣ овчаре.

М-ръ Стамболовъ: Наистина и 13-й чл. съдържа нѣкои тежки распореждания и наказания; нѣ туй което казва г-нъ почитаемий Самоковски прѣдставителъ, неможъ да приемъ, защото и когато нѣмаше законъ и понеже бѣ зимно врѣме, на нѣкои търговци дадохъ разрѣшение подъ порѣчителства, да упражняватъ занятията си. Ози день обаче получихъ свѣдения, че въ сѣщитѣ бичкиджийници имало десетина разбойници и трѣбваше да се вдигне всичката жандармерия да ги прѣслѣдва. Тежки и пагубни сѣ тия мѣрки за частнитѣ лица и търговци, нѣ иначе е невъзможно да се прѣкратятъ разбойничествата. Даже имаше прибавено отъ комисията, — тѣй го разбрахъ — че когато се подозре да бѣде затворенъ; нѣ това се изостави, защото често пакти неможе да се издирѣ съучастието на подозрѣние.

Що се касае до вдиганieto на нѣкои прѣселенци отъ граници и заселяването имъ въ вѣтрѣшността на Княжеството, има да кажъ, че за тия братя македонци харамии, никой не ще е противъ да се махнатъ отъ границитѣ, защото тия хора сѣ обѣрнали разбойничеството на единъ занаятъ. Тѣ зимно врѣме стоятъ по пограничните села въ кръчмитѣ и ако намѣрятъ случай правятъ хайдутлукъ, та че на пролѣтъ отиватъ въ Македония и по-вече притесняватъ, обиратъ и убиватъ българетѣ. Нѣ ако тѣзи хора по нѣкога неможатъ да изпълнятъ цѣльта си по причина на потеритѣ, населението по пограничните мѣста пакъ много страда. И днесъ има 30 души затворени, които сѣ се върнали отъ Македония, защото незнаяли да ли ще ги накажатъ нашитѣ сѣдилища. Въ всѣки случай, тѣ нѣма да бѣдѣтъ оставени на границата.

Туй има да кажъ относително 13-й чл. за бичкиджитѣ, защото по-вечето отъ тѣхъ или тѣй нареченитѣ трионжии сѣ македонци, и едни дохождатъ да сѣкжѣтъ и рѣжжѣтъ дървета други — да крадѣтъ и обиратъ и послѣ делятъ ярѣтъ.

Докл. Ранчовъ: Когато се работятъ законитѣ, има се прѣдвидѣ добротото не на частнитѣ лица, а на населението въобще. Съ вързванията на разбойническитѣ шайки, г-да прѣдставители, застрашава се цѣлата държава. Пактици нѣможатъ да пактуватъ, ставатъ обир и убийства и търговията съвсемъ спира. Зарадъ туй, въ закона е твърдѣ умѣстно казано, че кога се подозрѣтъ разбойници, не трѣбва да се милватъ никой пакъ ортацитѣ имъ. Зарадъ туй, пакъ ще кажъ, че твърдѣ си е умѣстно това и моля г-на Митова да бѣде спокоенъ. Нѣма да се поврѣдятъ интереситѣ на бичкиджитѣ, когато се завардватъ общитѣ интереси.

Хаджи Ив. Хаджи Митовъ: Тукъ е казано овчари, бичкиджии и пр. Азъ мисля, че ако единъ търговецъ или нѣкой желепинъ има свои хора и тѣмъ остави една сюрма овни или овци да ги пасѣтъ, или пакъ една бичкия да рѣжжѣтъ дѣски или дървета, и можѣтъ да прѣдставятъ гаранция за тѣхната честностъ, азъ мисля не е злѣ да може да се приеме такава гаранция и моля г-на М-ра и комисията да приематъ това. Т. е. единъ търговецъ, който има овни, овчаре, желепи, каквито и да били, или бичкиджии, щомъ прѣдстави гаранция да можѣтъ да работятъ. Тогава нѣма да остави такива хора на неговата бачия, и ако се укажѣтъ такива разбойници, да гарантиратъ торговцитѣ съ гаранцията заради това. А да отстранимъ единъ търговецъ и да го лишимъ отъ неговото прѣпитание, мисля не е умѣстно. Има хора,

които се прѣпитаватъ съ това: съ бичкии и овчари и споредъ тоя чл. 13-й, ако се укрне разбойничество въ нѣкой балканъ въ околнота или окръга, ще трѣбва да се унищожѣтъ всичкитѣ бичкиджии. Заради това, моля г-да прѣдставителитѣ, ако е умѣстно и ако приематъ, да се съгласятъ на прѣдложенieto ми.

Хр. Дюкмеджиевъ: Г-да прѣдставители! Азъ не съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г-на прѣдговорившии, но все таки, желалъ бихъ, ако е възможно да се приеме друго едно мнѣние съвсѣмъ противоположно. Понеже ще правимъ законъ и за пограничната стража, разбира се ще имаме стража отъ гдѣто се съмняваме да ще има разбойници; тогава не е ли възможно, понеже има бичкии на много мѣста и тѣ сѣ една отъ голѣмитѣ търговии, и спиранието имъ ще поврѣди интереситѣ не само на едно лице, нѣ на всичкитѣ градове почти, а и тукъ въ столицата, гдѣто сѣ стотини кола се докарватъ нуждитѣ дървени материали. Сега, намѣсто да се свалятъ всичкитѣ работници, невъзможно ли е да се оставятъ на пунктоветѣ, гдѣто сѣ бичкиитѣ, защото тѣ не сѣ съ хиляди. И тогава, вървайте, тѣ ще бѣдѣтъ по-вече въ полза, отъ колкото въ врѣда. Ако това нѣщо е възможно, моля да се приеме; ако ли не е възможно, да се неприема.

М-ръ Стамболовъ: Правителството ще употреби всичкитѣ зависащи отъ него срѣдства, зарадъ да не прибѣгва къмъ тия насилственни мѣрки, и ако види, че не сѣ достатъчни обикновенитѣ мѣрки, тогава чакъ ще прилага 13-й чл. Защото и ние, както и г-да Самоковскитѣ депутати, желаемъ да се непрѣкрива търговията.

Дом. Кознички: Понеже въпросътъ е исчерпанъ, прѣдагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ. (Прѣкрашаватъ се).

Прѣдсѣд. Който неприема 12-й чл., както е въ законопроекта, да си вдигне рѣката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Ранчовъ: (Чете) «Чл. 14 Уловенитѣ въ разбойничество, както и всички лица, които съ оружие въ рѣка би нарушили реда и тишината, се сѣдѣтъ отъ полени военни сѣдилища.»

Къмъ тоя членъ, комисията е прибавила слѣдъ думата «тишината» думитѣ «въ държавата», и членътъ става така: (Прочита го съ добавката).

Хр. Векиловъ: Азъ ми се вижда, че трѣбва да се притури едно нѣщо, което споредъ менъ, отъ една страна е облекчение и второ, да не противорѣчимъ на сѣществующитѣ въ държавата закони. Искамъ да кажъ, да се сѣдѣтъ такива разбойници въ полевитѣ военни сѣдилища, когато държавата е въ военно положение. Щомъ не е военно положение, да се сѣдѣтъ въ обикновенитѣ сѣдилища. Заради това, моля да се нечислятъ думитѣ «отъ полени военни сѣдилища» и да се каже така: сѣдѣтъ се и се наказватъ, съгласно сѣществующитѣ закони.

М-ръ Стамболовъ: Тѣзи, които разбойничествуватъ и нарушаватъ тишината и реда въ държавата, ми се струва, не трѣбва да се ползватъ съ правата на другитѣ граждани. Вие виждате че по сѣществующата процедура единъ разбойникъ уловенъ на самото мѣсто на прѣстѣпленieto, сѣди се 4—5 год., и като го освѣдятъ, всичкий ефектъ се загубва. Освѣтъ тога, нѣкои дохождатъ отъ вѣнка да бунтуватъ страната и когато нѣма военно положение, тѣхнитѣ работи можѣтъ да се протакатъ. За тѣзи, които нарушаватъ тишината въ държавата и които разбойничествуватъ, за тѣхъ се прави исклучение, защото нѣма нужда да се обявява

военно положение зарадъ стотина души. Щомъ нѣма военно положение, учрѣждаватъ се особенни военни сѣдилища, зарадъ извѣстни прѣстѣпления отъ извѣстни хора, които не сѣ нито обикновенни разбойници, нито граждански прѣстѣпници. Съ тоя членъ, само извѣстна категория хора се подлагатъ на полеви военни сѣдилища, и той е туренъ за това, защото иначе не се истрѣблява нито едното нито другото.

Докл. Ранчовъ: Немогажъ да се махнажъ думитѣ «полеви военни сѣдилища». Щомъ единъ прѣстѣпникъ е отнемалъ живота и имота на хората, справедливо е да се наказва веднага. Само тогава ще се почитатъ законитѣ и ще се гарантира безопасността въ държавата Въ чл. 14-й е казано, че се сѣдятъ отъ военни полеви сѣдилища уловенитѣ въ разбойничество и всички лица, които съ оружје въ рѣка би нарушили реда и тишината. А не е прѣдвидено нищо за полицейскитѣ чиновници, уловени въ съгласие съ разбойникитѣ, по какъвто начинъ сѣ се извършвали много кражби. Отъ друга страна, като имамъ прѣдъ видъ, че такива чиновници прѣстѣпници, заслужаватъ по-големо наказание, азъ мисля да се направи една притурка и да се каже «наказватъ се и прѣдаватъ се на военнитѣ полеви сѣдилища и тѣзи чиновници и потераджии, които сѣ имали прями сношения съ разбойникитѣ.» Дѣйствително, въ чл. 10-й е казано, че чиновникитѣ отъ полицията и потеритѣ, за своята немарливостъ, подлежатъ на наказание отъ 1 до 3 год., нѣ то е само за немарливостъ и за неземане своєврѣменни мѣрки. Нѣ когато има доказателства, че потераджии сѣ били въ прями сношения съ разбойникитѣ, да се прѣдвиди въ тоя членъ и тѣ да се сѣдятъ отъ полевитѣ военни сѣдилища.

М-ръ Стамболовъ: Всѣки чиновникъ, който наедно съ разбойникитѣ краде, той е разбойникъ и ще се наказва като разбойникъ.

Ник. Шивачовъ: (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!) 14-й чл. въ третий си редъ съдържа думитѣ: военни сѣдилища а въ вторий редъ съдържа много нѣща. Думитѣ «реда и тишината,» тѣзи двѣ думици, тѣй да кажъ, могатъ да направятъ такава пакостъ на едно население, щото и то да не може да разбере, какъ е станѣла тая работа, гдѣто ги обвиняватъ въ нарушение реда и тишината. Хората, когато правятъ закони, прѣдполагатъ, че онѣзи, които ще ги изпълняватъ, трѣбва да иматъ нѣщо точно, нѣщо опрѣдѣлено.

Сега както стоятъ думитѣ въ членътъ, единъ Околийски началникъ, може да ги прѣтълкува, както си иска. Особено, това става у насъ, гдѣто едни хора правятъ закони, а други ги практикуватъ. Може ли г-нъ М-рътъ да гарантира, че той ще бѣде Министрѣтъ, който ще прилага тоя законъ? Ами ако не дай Боже, управлението попадне въ съвършено други рѣце и започнажъ да се вършатъ работи, както въ врѣмето на г-на Радославова, когато само по желанието на извѣстни комитети, вършаха се извѣстни работи, за които вѣрвамъ, сегашний г-нъ М-ръ да има свѣдения.

Зарадъ туй, бихъ молилъ г-на М-ра на Вжтр. Дѣла, да не бѣде толкозъ ревностенъ и въпроснитѣ думи да се опрѣдѣлятъ по-ясно; защото «реда и тишината» могатъ всѣкакъ да се разбиратъ. Тѣ могатъ да се тълкуватъ, че всѣки, който се намѣри съ оружје въ рѣка, нарушава редътъ и тишината. (Единъ гласъ: Може би имашъ нѣкакво намѣрение!) Нито съмъ ималъ намѣрение,

нито имамъ, да се противя съ оружје въ рѣка. Всѣка властъ е отъ Бога, казва писанието, но законътъ нѣма да се практикува само за менъ или само за народнитѣ прѣдставители, нѣ за цѣлий народъ. Ако ли вие намѣрвате, че е добръ да прѣдадете на полевитѣ сѣдилища сѣдбата на 3 милиона народъ, ваша е работа. Споредъ менъ по-добръ е, щото всичкитѣ граждани, които живѣятъ въ Българската държава да се сѣдятъ по общитѣ закони и сѣдилища. Може да се прави исклучение само въ военно врѣме.

Що се касае до разбойникитѣ, приходящи отъ вѣнка, а именно отъ Македония, разбирамъ споредъ думитѣ на г-на М-ра, зарадъ тѣхъ да се учрѣждаватъ специални сѣдилища, нѣ що се касае за българскитѣ граждани, за избирателитѣ въ Българското Княжество, тѣ трѣбва да се сѣдятъ въ общитѣ сѣдилища по общитѣ закони (Прѣдсѣд.: Г-нъ Шивачовъ! Тукъ е казано за уловенитѣ въ разбойничество!) Моля Ви г-не прѣдсѣдателю. Тукъ е казано за уловенитѣ въ разбойничество и за всички лица, които се уловятъ съ оружје въ рѣка.

Повтарямъ, че «редътъ и тишината» могатъ да се тълкуватъ, както щете. Азъ мисля, че г-нъ М-ръ ще направи по-добръ, ако направяше специаленъ законъ, който да опрѣдѣля нагледно неговитѣ желания. И тогазъ ще бѣде по-опрѣдѣлено, кои сѣ тия прѣстѣпници. А тукъ да се смѣсватъ тия работи, никакъ не разбирамъ. Слѣдъ като ни даде г-нъ М-ръ нужнитѣ обяснения, задържахъ си правото да поговоря още.

М-ръ Стамболовъ: Ако г-нъ Шивачовъ желае, азъ ще кажъ нѣколко думи по тоя въпросъ. У насъ има разбойници, които крадѣтъ зарадъ себѣ си. Има и политически разбойници, както онѣи въ Ески-Загра, които се плащатъ отъ другадѣ, минаватъ границата и правятъ бунтове. И желая да се сѣдятъ такива разбойници въ военни полеви сѣдилища, та вмѣсто да страда на пр. цѣлий окръгъ Ески-Загра, по-хубаво е да пострадатъ само тия, които правятъ бунтоветѣ. Зарадъ туй, членътъ може да стане така: «уловенитѣ въ разбойничество и бунтовничество, сѣдятъ се отъ полевитѣ военни сѣдилища».

Докл. Ранчовъ: Азъ вѣрвамъ, че г-нъ Шивачовъ, ще може да опрѣдѣли (Не се чуе). Какво по-тежко прѣстѣпление има отъ това, ако едни хора прѣминажъ отъ друга държава съ оружје въ рѣка и правятъ бунтове. Всѣки ще каже, че такива хора трѣбва да се прѣдаватъ на военни полеви сѣдилища. Менъ ми се чини, че тоя законъ не се прави за хора, които съ оружје въ рѣка отиватъ за ловъ и за птици, нѣ за хора, които съ оружје въ рѣка искатъ да се обогатятъ и да размиряватъ държавата. Разбира се, такива хора нѣма да се сѣдятъ въ мировитѣ нѣ въ полевитѣ сѣдилища на основание 14-й чл. отъ настоящия законъ.

На основание 14-й чл. отъ Правилника моля да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: Който желае да се говори по-вече, да си вдигне рѣката. (Четирма вдигатъ). Прѣкращаватъ се дебатитѣ.

М-ръ Стамболовъ: Може да стане членътъ така: «уловенитѣ въ разбойничества, както и всички лица, които съ оружје въ рѣка би нарушили реда и тишината чрѣзъ произвеждане на бунтове, сѣдятъ се отъ полевитѣ военни сѣдилища».

Ник. Шивачовъ: Искамъ думата за поправка, защото г-нъ М-ръ направи ново прѣдложение.

М-ръ Стамболовъ: Думитѣ, които турямъ сѣ за обяснение на редакцията.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува 14-й чл. Който го неприема съ добавката на г-на М-ра, да си вдигне ржката. (Само Шивачовъ вдига). Приема се.

Докл. Ранчовъ: (Чете)

«Чл. 15. Врѣменнитѣ мѣрки за прѣкращение разбойничеството отъ 29 Септемврий 1883 година се отмѣняватъ». (Приема се).

Прѣдсѣд.: Кога желае Нар. Събрание, да се чете за послѣденъ пѣтъ тоя законъ! (Гласове: Утрѣ!) Желаетъ ли Нар. Събрание, да имаме и утрѣ засѣдание? (Желаетъ) Който не желае, да си вдигне ржката. (Никой не вдига).

Прѣдсѣдатель: **Д. Тончевъ.**

Секретари: {
Зах. Градинаровъ.
Ив. Златаревъ.
Д-ръ Стефановъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчовъ.
Ив. Халачовъ.

Тогава, утрѣ на дневний редъ ще имаме:

I. Прѣдложение отъ г-на Дюкмеджиева, за повдигане мѣстната промишленность;

II. Трето четене законопроекта за истрѣбление разбойничеството;

III. Разискване законопроекта за пограничната стража;

IV. Разискване нѣкож законопроекта по правосъдието, и

V. Докладъ отъ бюджетарната коммисия.

Засѣданието се затваря.

(Затворено въ 5 часа и 45 минути).

Подпрѣдсѣдатели: {
З. Стояновъ.
П. Славковъ.

Секретари: {
Иор. Симеоновъ.
Д-ръ Сарж-Ивановъ.
Христо Лѣкарски.
Ат. Гр. Каракашевъ.
Дим. Петковъ.
Д-ръ Стояновичъ.

Стенографъ: **Хр. П. Константиновъ.**